

SAMUR KÜRK

UZAYAN YOLCULUK

bilgesu erenus

Yar Yayınları: 99

Roman-Oyun Dizisi: 40

Bilgesu Erenus

SAMUR KÜRK

Belgesel Oyun **UZAYAN YOLCULUK**

Kısa Oyun

www.iskenderiyekutuphanesi.com

Yar yayınları

Türkiye Yayını: **YAR YAYINLARI**

Ağustos 2004, İstanbul

Baskı:

Can Matbaacılık

Kapak Resmi:

Balaban, Yola Çıkan Ana

Arka Kapak: **Ali Erenus**

YAR YAYINLARI

Kuruluş: 1972

Yönetim:

Başmusaahip Sokak 10/1 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 511 69 11

04-34. Y. 159.04

ISBN 975-7530-69-7

Samur Kürk

Tutuklu Ailesi Ana, oğlunun hapisshanedeki feda eyleminden sonra kendini, "Benim F tipim" dediği gecekondusuna kapamıştır.

Oğlunun arkadaşları ziyaretine geldiğinde onlara uzak ve acıtıcı davranır. Ortada kalmış bir sorusu vardır, yanıtlansın ister: Nerede hata yaptık da çocuklarımızın bir bölümü öldü, bir bölümü sakat, ötekilerse F tiplerinde? Ziyaretçiler birer birer kabahatin kendilerinde olduğunu söyleyerek, kendi hikâyelerini anlatırken, zaman zaman diğerlerinin de canlandırma yoluyla hikâyeye katılımını sağlarlar.

Kabahat, iki kızından ikisinin de özgür iradelerini şiddet yoluyla kırmayıp iki kızından ikisini de ölüm orucunda yitiren babadadır?

Kabahat, yaşayan cesetlere dönüşmemek için F tipi hücrelere hapisshanelerde direnerek, operasyonlara uğrayanlardadır?

Kabahat, dernek, sendika ve partilerin kabullenmediği direnişçileri, dört mevsim Armutlu'da barındıran Armutlu Halkı'ndadır?

Kabahat, feda eylemi diye kendini yakanlardadır?

Kabahat direnişçilere refakat edip onları son günlerinde rahat ettirmeye çalışanlardadır?

Tutuklu Ailesi Ana, ziyaretçilerinin tersinleme yoluyla gerçeği anlatmasından sonra, o da aynı yöntemi kullanarak, asıl kabahatin kendinde olduğunu söyleyip, kendi bin yıllık yoksulluk hikayesini anlatır.

Finalde Tutuklu Ailesi Ana, F tipi hücrelerini parçalamıştır. Ziyaretçilerinden, ölüm orucu sonrası zorla müdahaleye uğramış Wernicke-Korsakoff sendromlu genç ise, Boğaziçi'nin mitolojik öyküsünü resimlerle tanımladıktan sonra, insanlığın en eski tarihlerine doğru yol alıp, orta çağ ve engizisyon mahkemeleri dolayısıyla günümüze göndermeler yapar.

Kişiler:

Tutuklu Ailesi Ana... Bedriye, Şükran, Sakine, Fatma,

Nadire ve hepsi.....

Ahmet ve bütün ötekiler, hepsi.....

Gülizar ve bütün ötekiler, hepsi.....

İhsan ve bütün ötekiler, hepsi.....

Yayla ve bütün Armutlu halkı, hepsi.....

Hakkı ve bütün refakatçiler, hepsi.....

Jale ve bütün örgütçüler, hepsi.....

Ferhat ve bütün Wernicke-Korsakoff Sendromlularının hepsi.....

Davulun bezdirici tekdüzeliğinde, uzaktan ama ısrarla kendini duyuran disko müziği.

Tutuklu Ailesi Ana'nın tek göz gecekondusu sahenin ortasına kurulmuştur, bir yatak, bir hamur teknesi, küçük bir piknik tüpten ibarettir. Tek penceresinin perdesi sıkı sıkıya kapalıdır. Bu perde aynı zamanda gölge oyunlarını da

yansıyacaktı.

Bir elma ağacı, ısrarla evin içine girmiş, onunla kaynaşmıştır sanki.

Sahnenin sağ yanında göstermelik vardır ve üzerinde ikiz kuleleriyle bir derebeyi şatosu resmedilmiştir.

Göstermelik, zaman zaman havai fişek benzeri patlayışlarla aydınlanıp, kararır.

Tutuklu Ailesi Ana, kırmızı giysisi, beyaz başörtüsü ve oklavadan bastonuyla bir köşede, gözleri penceresindeki perdeye dikili, kıpırtısız oturmaktadır.

Perdenin arkasında acı çeken, kıvranan bedenler görünür. Tutuklu Ailesi Ana, eliyle yüzünü kapamıştır. Gölgeler bir süre sonra sakinleşir ve sesleri duyulmaya başlar.

11

Tutuklu Ailesi Ana'nın Ziyaretçileri Geliyor - Aç

Sesler - Ana biziz!

- Ana biz geldik aç!

[Tutuklu Ailesi Ana'nın bakışları yeniden perdede ama kıpırdamaz hiç.]

Sesler - Ana....

- Ana evde misin? -Aç!

Tutuklu Ailesi - *(Acılı gülümser)* Hani halkı doyuracaktı bunlar, diyorlar hala aç!

Sesler - Ana aç işte!

- Aç hadi!

Tutuklu Ailesi - *(Güçlkle doğrulurken)* Açsam da benim onlara onların bana ne diyeceğimiz kalmıştır, ne var?

[Tutuklu Ailesi Ana, oklavasına dayanarak kalktıktan sonra, bacaklarını güçlkle sürüyerek, spor bir ayakkabıyı, hamur teknesinin altına saklar.]

12

Tutuklu Ailesi - Polis değil Nail'im, yoldaşların geldi.

Aç? **Sesler** - Ana açmıyorsan da bir pencereye çık.

- Bir yüzünü göster ana, aç!

[Tutuklu Ailesi Ana, olmayan kapıya yönelirken başını dik tutar.]

Tutuklu Ailesi - *(Meydan okurcasına)* Geldiniz mi, gelin bakalım!

[Tutuklu Ailesi Ana, hemen kenara çekilmiştir. Ahmet önde içeri girenlerin gözleri gecekonduyun karanlığına uyum yapmakta zorlanır. Ferhat'ın yürüyüşü dengesizdir. Jale'nin elinde karanfiller vardır. Alnı kırmızı bantlı İhsan saziyla gelmiştir. Yayla ise, içinde keramet tasvirlerinin yer aldığı büyücek bir paket taşır. Hepsi ayakkabılarını çıkararak ağacın altına dizilirler.]

Tutuklu Ailesi - *(Acııcı)* Demek türkü de çalıp söyleyeceğiniz... Nail Çavuş ölümsüzdür demezseniz hatırım kalır!

[Tutuklu Ailesi Ana, Jale'nin uzattığı karanfilleri almıştır.]

Tutuklu Ailesi - Aman da aman karanfiller! *(Geri uzatırken)* Son zamanlarda bunlara öyle de bir düşman oluyom ki, her biri bir çocuğumuzun canına bedel.

[Jale karanfilleri ne yapacağını bilemez. Ahmet pencereye yönelmiştir.]

Ahmet - Işığı da dışarıda bırakmışsın ana. *(Perdeyi açarken)* Sen sen misin, yüzünü görmekte zorlanırsın?

13

Tutuklu Ailesi - Buna ben diyorsan benim. *(Pencereye*

bakar) Işık ışıtamadıktan sonra, aç!

Ahmet - *(Perdeyi kapatırken)* Dediğin olsun ana. *(El öpmeye davranır)* Seni özledik. *(Jale 'ye)* O karanfilleri hamur teknesinin üstüne bırak. Bereketlenir.

[Jale karanfilleri hamur teknesinin üzerine törensi bırakır.]

Tutuklu Ailesi - Bereket yalnızca ölü canlarımızdır artık.

[Diğer ziyaretçiler çekingen bir edayla el öpme kuyruğundadır.]

Tutuklu Ailesi Ana onların sarılma isteklerine karşılık vermez.]

Gülizar - *(El öperken)* Nasılsın ana?

Ahmet - *(Tanıtır)* Bayrampaşa cehenneminden sağ çıktı, Gülizar...

Tutuklu Ailesi - Herkes onun kadar şanslı değil!

Yayla - *(El öperken)* Yüreğin bunca daraldıysa ses edip çağırıydın ya!

Ahmet - *(Tanıtır)* Armutlu'dan Yayla! **Tutuklu Ailesi** - Armutlu'nun yüreği hep yayla zaten, geniş!

Ahmet - İhsan'ı sana tanıtacak değilim, bilirsin! **İhsan** - *(El öptükten sonra)*

Yapma ana, vasiyetidir, bana bi iyi sarıl.

Tutuklu Ailesi — *(İterken)* Yanarken seyredişin de vasiyeti idi belki? Meşale mi sandın yoksa, yoksullu-ğuyla emzirmiştin, oğlum idi, can idi?

[İhsan yürek çöküntüsüyle kenara çekilir.]

14

Hakkı - Ben Hakkı ana, emekçi ellerinden öperim. *(Ferhat'ı Tutuklu Ailesi Ana'ya yöneltirken)* Bak, sana kimi getirdik.

Tutuklu Ailesi - *(Acılı bir alayla)* Aman da kim gelmiş? Zafer Zafer diyordunuz. Zafer dediğiniz belki de bu idi? *(İsyankar)* Zafer bu he mi?

Ferhat - *(Tedirgin)* Benim adım? *[Ferhat, Hakkı'nın arkasına gizlenir.]* **Hakkı** - *(Fısıltıyla hatırlatır)* Ferhat!

Tutuklu Ailesi - Sizin dağ delişiniz de böyle olmalı, halka suyu böyle akıtacağınız öyle mi?

Jale - *(Gergin)* Ana yeter, gazilerimizle böyle konuşamazsın.

Tutuklu Ailesi - Benim her bi şekilde konuşmaya hakkım var. Ben yeter demedim mi sanki, devlet duymadı da siz duydunuz mu peki? Yeter olsun, yeter!

(Toparlanma çabasında) Yeterimi duymak istemiyseniz, gelmiy ey diniz!

Ahmet - Ana isteğin bu ise, hem kendi canını hem bizimkini yeterince acıttın, hele bir otur da, oturalım.

[Hakkı'nın yardım isteğini Tutuklu Ailesi Ana reddetmiştir.]

Oklavasıyla kasıtlı sesler çıkarırcasına kendini yatağa sürükler. Hakkı yine de onun hemen arkasında tetiktedir.]

Tutuklu Ailesi - Sizinkini bilmem ama, benim canım acımıyor, benim canım acımdan vazgeçti, benim canım sual soruyor artık, bileniniz var mı?

15

[Tutuklu Ailesi Ana yatağa oturmuştur. Diğerleri de bir köşeye ilişirler. İhsan,

Ferhat'ı yanına çeker.] **Ferhat** - *(Sıkıntılı sallanırken)* Unutmadım. Adımı

biliyorum ben, benim adım, Özkan, İhsan, İnan, Zehra, Serkan, Esmâ, Cengiz, Yeliz, Erkan...

İhsan - Hişşş... Ferhat!

Ferhat - (*Sevinir*) Adımı biliyorum ben, unutmadım, Ferhat! (*Saplantılı ve alçak sesle tekrarlar*) Hişş Ferhat, Ferhat hiişt, hiişt Ferhat, Ferhat hiişt, hişşt Ferhat!

Ahmet - Madem seni bizden bu kadar kopancı, sualin neyse geciktirme hadi sor ana?

Tutuklu **Ailesi** Ana'nın **Suali**

[Tutuklu Ailesi Ana kısa bir sessizliğin ardından konuşurken hepsine tek tek bakmaya başlar]

Tutuklu Ailesi - Zafer zafer der ikene, (*Ahmet'e*) ne hatamız oldu oğlum, (*Gülizar'a*) ne hatamız oldu kızım, (*Hakkı'ya*) ne hatamız oldu da çocuklarımızı türkü marş yakıp öldürdüler, (*İhsan'a*) ölmeyenler de F tipi hücrede hepsi, (*Yayla'ya*) ne hata yaptık, (*Jale'ye*) kim yaptı, kimler yaptı, sorumu içime gömmek için sizden kaçır idim, neden heyet olup geldiniz üzerime, kabahat kimde, kimin, kollarımız neden böyle yanımıza düştü, ne yaptık da yapamadık ay oğul ay kız, (*Ferhat'a takılı kalır gözleri*) zafer zafer der ikene ne oldu bize?

Ferhat - (*Salıntılı*) Bo, bo, bo, bo, bo....

16

Hakkı - (*Ferhat'a fısıldar*) Birazdan top oynayacağız, hişşş, korkma.

[*Sessizlik.*]

Ahmet - Başka biri diyivermeyecekse ben söylüyeyim, kabahat kusur bende, kusur da kabahat de benim ana.

[*Ziyaretçiler, Ahmet'e şaşkınlıkla ve yadırgayarak bakarlar. Ahmet konuşmaya başlamadan önce onları bakışlarıyla ikna eder.*]

Ahmet - Büyükleri sayılırdım, yalnız kızlarım değil, hepsini ölüm orucundan tutup hayata döndürmeliy-dim.

[*Gülizar, Ahmet'in onları oyuna çağırdığını kavramıştır, alnına kırmızı bir bant takar.*]

Gülizar - Hapiste beraberdik, ben Zehra'yım.

Birinci Ziyaretçi'nin Kabahati - Ahmet

Ahmet - Zaten öyle deniyor, canavar babanın tekiyim ben, kızlarıma kıydım, kabahat lafı az bana, katil baba... Oysa, oysa iki kızımdan ikisi de karar bildirmişti, fikrimi sormamıştı benim.

[*Gülizar, Zehra'yı tasvir ederek Ahmet'e yaklaşır.*]

Zehra - Seninle görüşmem gerekiyor baba, ölüm oruçlarına katıldım.

[*Ahmet, şok geçirmişçesine fırlar yerinden.*]

Ahmet - Ne ne diyorsun, sen? Ölüm orucunun anayasal bir direniş hakkı olduğunu biliyorum elbet. Ama, ama...

17

Zehra - Ölecek olanlardan birinin de senin kızın olabileceğini düşünmemiştin demek...

Ahmet - Ölecek olanlardan biri benim kızım...

Zehra - Gerekirse evet, baba...

Ahmet - Tamam fikrimi sormuyorsun, izin aldığın da yok. Sadece karar bildiriyorsun. Neden görüşmeye geldin o zaman.. Görüşmemiz neden gerekiyor? Ben, ben, Rizeli kırtasiyeci, baban.. Ne yapabilirim ki? Rizeli kırtasiyeci Ahmet

Kulaksız, ölüm orucu meşru bir direniş hakkıdır, demişken ben...

Zehra - (*Sarılip öperken*) Seni seviyorum baba... **Ahmet** - (*Hâlâ şokta*) Amcana da sormalısın... Ben ben ne diyebilirim ki.. Meşru hak.

Zehra - Göreceksin baba, biz kazanacağız. Amcam hapishaneden çıktığında iki tek atmanız için mezelerinizi ben kendi elimle hazırlayacağım size.

Ahmet — (*Ummak ister*) Sen meze yapmasını nerden bileceksin, belki Canan?
[*Sessizlik.*]

Hakkı - (*Telefonu uzatır gibi*) Canan, Ahmet ağbi... İzmir'den arıyor.

[*Ahmet'le Zehra telefonun nedenini anlamışçasına gerilirler.*]

Ahmet - (*Fırlar, telefonla konuşur gibi*) Canan? Ne haber kız, üniversitem benim?

Jale - (*Kırmızı bandını takarken*) Ona son günlerinde ben bakmıştım. Ben Canan'ım. (*Telefonla konuşur gibi*) Biz iyiyiz baba, İzmir'de arkadaşlarla ölüm orucundayız.

18

[*Ahmet taş kesilmiştir.*]

Canan - Baba ... Beni duyuyor musun? Baba...

Zehra - (*Koşup, sarılırken*) İnan hiç haberim yok baba...

Onunla bu konuda hiç konuşmadık. **Ahmet** - (*Çökercesine otururken*) Yoo bu kadarı fazla... [*Ferhat depresif hareketlerle salınmaya başlamıştır. Tutuklu Ailesi Ana yatağın altından bir top çıkartıp ona uzatır.*]

Tutuklu Ailesi - Al sen topunla oyna hadi! **Ferhat** - (*İhsan'a*) Ağbi benle oynar mısın? (*Kendine, fısıldar*) Hişşş...

[*Canan'ı tasvir eden Jale, Ahmet'in yanına oturur, arabada gibi sarsılarak ve halsiz bir tavırla konuşmaya başlar.*]

Canan - Doğrudan ablamın yanına gidiyoruz öyle değil mi baba, onu çok özledim?

Ahmet - (*Otoriter olma çabasında*) Önce eve sonra ablana gidilecek.

[*Şengül'ü tasvir eden Yayla onlara yaklaşır, yanlarına oturur.*]

Yayla - (*Salıntılı*) Odanı özlemişsindir belki Canan'ım, sana makarna salatası da yaparım ama, istersen yine yeme.

[*Canan panik içinde bir birine, bir ötekisine bakar.*] **Canan** - Baba... baba, bunu bana yapmazsınız değil mi? Şengül Abla, sen söyle, yapmazsınız, söz vermiştiniz baba... **Ahmet** - (*Yenik*) Seni bekliyordur şimdi, ablan, evet!

19

Şengül - (*Yıgılırcasına*) Ah, rüyasını gördüm, biliyordum.

Canan - (*Mutlu, dikilir*) Bak ne diycem baba...

Ahmet - (*Acılı gülümseyerek*) Sen de ablan gibi, beni seviyorsun, evet!

[*Canan, babası ve Şengül annesinin kolunda dikilir.*]

Zehra'yı tasvir eden Gülizar, onları, yardımsız ve ayakta karşılamıştır...

Zehra - (*Sevecenlikle kollarını açar*) Kuyruğum gelmiş! Canım, Canan'ım, Canan!

Canan - (*Ötekilerin kollarından koparken*) Ablam benim, kokunu özlemişim.

Zehra - Kokuma bir yenisi eklendi, açlığın kokusu, aseton.

Canan - Ne olmuş yani, yalnız sende mi, onurumdur, o parfümden bende de var.

[*Ferhat iki kardeşin sarılışını heyecanla izlemiştir. Topu parçalayacak gibidir*

elleriyle, gergin.] **Ferhat** - (Sinirsel gülerken) Par par par füm par! [Canan sendelediğinde Zehra destek olur ona.]

Zehra - Ne o benden sonra başlayıp benden önce ipi göğüslemek istiyorsun öyle mi?

Canan - On bir saat araba, sarstı, senin yanında iyi olacağım abla, söz.

[Şengül'ü tasvir eden Yayla ağlamaya başlar.]

Şengül - Rüyasını görmüştüm ah, üstelik doktorlar da sizin çocuğunuz olmaz diyor. (Uzaktan Jale'ye) Ayağının altını öpeyim, bari Canan'ımızı geri verin bize!

[Jale gözlerini kaçıırır.]

20

Ahmet - Hanım başlatma ağlamandan şimdi, sus!

[Ahmet'in kendisi de ağlamak üzeredir, arkasını döner.]

Zehra - Nereye baba?

Ahmet - Sizi size emanet ediyorum. (Tutuklu Ailesi Ana ya anlatır) Onların başında durmaktansa, kabahat benim evet, sendikalara, derneklere, aydınlara, medyaya, koştum, konuştum.

Hakkı - (Mikrofon uzatır gibi, yabancı aksanla yadırgamış) For their uncle? Kızlarınız amcaları için?

Ahmet - (Röportajda gibi) Tecritte insansız kalmasın diye, belleği silinmesin diye, kızlarım, amcaları için, evet!

Hakkı - Why they are? Neden kızlarınız, siz değil?

Ahmet - Çünkü, ben, ben kızlarım kadar cesur değilim.

[Ahmet, Karadeniz'in deli dalgaları gibi, bir ziyaretçiden ötekine yönelir.]

Ahmet - Yine de herkesin yapabileceği bir şey vardır diye düşünüyorum. Bunları ortaya çıkarıp güçlerimizi birleştirdim. Toplumumuzun bu kadar duyarsız olabileceğine inanmıyorum ben hayır, inanmıyorum.

İhsan - (Yaşlı politikacı ve uzak) Ölüm oruçları bitmedi mi hâlâ, ben bitti sanıyordum, demek sürüyor.

Ahmet - (Başka bir kıyıya çarparcasına) Bir saniye bile beklemeye tahammülümüz yok. (Gözlen kızlarında) Yarın, keşke şunları da yapabilseydim dememek için seferber olmalıyız.

Hakkı - (Sendikacı, uzak) Maalesef biz de çok üzülüyoruz ama şu ara toplu sözleşme zamanı.

21

[İki kardeşin perdenin arkasında uzanan gölgeleri gözüdür.]

Ahmet - (Gözleri kızlarında, başka bir kıyıya çarparca-sına) Biliyoruz ki hapishanelerde tecrit kaldırılmadan bu direniş sona ermeyecek.

İhsan - (İlerici, uzak) Ama bu bir intihar, ölümü keşke bu kadar sevmesiniz!

Ahmet - (Başka bir kıyıya çarparcasına) Bugüne dek kimseden merhamet dilenmedim ama bir şeyler, bir şeyler yapmak gerek.

Yayla - (Sanatçı, uzak) Ziyaretlerine gelmeyi içim kaldırmıyor, müthiş travmatik bir şey, kaldıramam, yo, hayır, ayrıca şiddet şiddeti doğurur.

Hakkı - (İnsan hakları savunucusu, uzak) Her şeye karşın hayatta kalmayı seçmeleri gerekirdi. Bu arada bizim üzerimizdeki baskıyı da göz ardı edemezsiniz.

[Ahmet kenara çekilmiştir, umutsuz. Herkesle birlikte kızlarını seyretmeye]

başlar.]

Canan - *(Gölgesi)* Yanına gelebilir miyim?

Zehra - *(Gölgesi)* Kış günlerinde de öyle yapardık, üşümek için, gel...

Canan - *(Zorlukla ablasının yanına uzanıp sarılır, gölgesi)* Sobamız, odunumuz kömürümüz yokken babam öyle söylemişti, birbirinize sanlın, ısınır-sız.

Zehra - Beni terletiyorsun, yaz. **Canan** - Çok uzun sürmeyecek. **Zehra** - Ne diyorsun sen? **Canan** - Te te terlemen...

22

Zehra - Hele bir öl bak nasıl abla dayacağı yersin! Amcamın mektubunu bir daha okuyayım sana, ister misin, her zaman böyle sabırsızdın sen, ölmeyi filan bırak da dinle işte, dinle...

[İhsan elinde kadeh varmışçasına kalkıp, gölgelere doğru kaldırır.]

İhsan - *(İlerici, uzak)* Hem sonra başlarken bize mi sordular, hadi, hayata!

Hepsi - *(Bardakları ellerinde, içemezler)* Hayata! *[Ferhat ani bir sinir boşalmasıyla bağırmaya başlamıştır.]*

Ferhat - Hayata *(Makineli tüfekmişçesine)* ta ta ta ta ta?! *[Hakkı, Ferhat'ı kenara çekip, eline bir gofret tutuşturur.]*

Ferhat aniden susmuştur, arkasını dönüp, memnun, yer. Zehra amcanın mektubunu okurken Canan güçlükle soluk almaktadır. Zehra korkuyla mektup okuyan sesini yükseltir.]

Zehra - "Önce gençliğin durumu nedir, yaşamdan beklentileri nelerdir? Etrafına bir bak Canan ve sor. Sordun mu? Alacağın cevap yaşamdan hiçbir beklentileri olmamalarıdır. Yaşamları kendi kişisel dünyalarından öteye geçmez. Bu kişisel dünya da dar ve sınırlı bir dünyadır. Umutsuzdurlar. Hayal kuramazlar. Neyin hayalini kursunlar ki? Kendi geleceğini kişisel olarak kurmayı hedefleyenlerin bu hedeflerine ulaşma şansı var mı? Televizyonlar, basın ne veriyor gençlere? Her koyun kendi bacağından asılır, ama insanlar koyun değil ki? Bunun yaşamdaki karşılığı depresyonlar, yozlaşma, intiharlar, cinayetler oluyor..."

23

[Canan bir şeyler söylemek ister ama başaramaz sanki.]

Bedeninde kasılmalar vardır.]

Zehra - *(Kardeşini sarsalarken)* Ben kimim, ben kimim, çabuk benim kim olduğumu söyle. *(Doktordan öğrendiklerini uygular)* Gözlerini aç, parmaklarımı izle, sana söylüyorum, ben kimim?

Canan - Aaaa... aaa abla!

Zehra - Hayır benden önce ölmek yok, bak jelibomların burada, renkli ayıcık, şeker, buna dayanmam anlıyor musun, benden önce ölmek yok.

[Canan'ın gölgesi Zehra'nın gölgesinin kollarında cansızdır.]

Ahmet - *(Gözlerini kaçırırken)* Koşup koştururken, konuşup konuştururken, vefayı, hainliği, sevgiyi, sevgisizliği, dostluğu, düşmanlığı, döneği, kahpeliği, bilgeliği, erdemi bilirdim ama yeni baştan öğrendim. Be... bende kabahat, karşılarna geçip bağırmalıydım. *[Disko müziği patlar. Havai fişek. Ahmet, kızların gölgelerine yönelir. Sesi yüksek çıksa da bedeni ve özellikle kolları çaresizdir.]*

Ahmet - Kalkın, gidiyoruz, hadi sizi boşuna mı okuttum, biriniz ekonomist, biriniz biyolog, koluma takıp gezmek istemez miyim, bana kim bakacak ko-cadığımda, siz

benim malımsınız, size ne amcanızdan, arkadaşınızdan, yoldaşınızdan, size ne ülkeden, size mi kaldı, yalnız kendinizi düşünün, herkes öyle yapmıyor mu, size ne kimden, yaşarsanız, kalkın diskoteğe gidin, uyuşturucu kullanın, orospu olun, yaşarsanız, müdahalede

24

sakat sukat kalın, bilincinizi yitirin, düşün önüme hadi gidiyoruz..

[Olup bitenlerle ilgisizmişçesine gofretini yiyen Ferhat, çikolata bulaşığı ağzıyla perdeye döner, salıntılı.]

Ferhat - Bo bo bo bo bo bo!

Ahmet - Diyemedim, diyemezdim, kabahat bende evet! *(Kendi kendine mırıldanırcasına)* Nasıl derim ki, devletten ne farkım kalırdı o zaman? Kızlarımın özgür iradesine karşı, şiddet?

[Canan 'ı tasvir eden Jale perdenin arkasından çıktıktan sonra kıpırtısız kalır.]

Canan - *(Gülümseyerek)* Ninem, dedem, sen, Şengül annem, başladığın işi bırakma derdiniz, bırakmadım baba, öldüm!

[Zehra'yı tasvir eden Gülizar, perdenin arkasında üzerinde bir pikeyle dinelir, şakacı.]

Zehra - Hoo, hooo, hortladım, ben Zehra, hoo hoo.

[Ferhat da, perdenin arkasına koşar, o da oyuna katılmıştır.]

Ferhat - *(Gölgesi)* Hoo, hoo ben Ferhat. Hortladım, bo!

[Zehra'nın gölgesi Ferhat'ı kucaklar.]

Tutuklu Ailesi - *(Gözlerini kaçırırken)* Hey gidi Zehra kız, Canan'dan sonra dirilişini hortladım diye açıklamıştı, hem kendini hem Armutlu halkını eğlendirirdi, aynı böyle! Şimdi de Ferhat'ı eğliyor.

[İhsan, Tutuklu Ailesi Ana'dan çekinmektedir, diğerleri

25

sessizce gönüllendirir onu. Sazla çalınan bir horonun ilk notaları...

Zehra'yı tasvir eden Gülizar, horon devinışleriyleperdenin arkasından çıkmıştır.]

Zehra - Canan'ımız da içimde, artık iki kişilik yaşayacağım baba. Göreceksin, bak, *(Babayı da çekeler oyuna)* Yakında kazanacağız.

Ahmet - *(Oyuna ayak uydurma çabasıyla)* Onu sakat su-kat da olsa yaşatacağıma, onunla bilmeceler çözüp, müzikler dinledim, oy Karadeniz'in gümüş telleri, oy prensesim dedim, birlikte üç adımlık horona durdum sonsuzmuşçasına...

[Horona, Jale de istekle katılır, Canan'mış gibi.

Bir süre stilize devinışlerle üçlü horon.]

Ahmet - *(Horonda)* Eğer bu direniş uzarsa korkarım benim yaşadığım acılan başka ana babalar da yaşayacak.

[Ahmet horondan yavaşça sıyrılıp, o da diğerleriyle birlikte izlemeye başlar.

iki kız kardeşin horonu ölümle danstır aslında. Sıksara adımlarıyla çöküş, tekrar kalkış. Çök, sol diz, sağ diz, kalk!]

Ahmet - Kızlarım kısacık hayatlarında kardeşlik nasıl olur, yoldaşça sevgi nedir bunu anlatmayı becerdiler. Birbirlerinden hiç ayrılmadılar, her şeylerini paylaştılar, yoksulluğu sevgiyi, umudu, direnişi paylaştılar. O kadar büyüktü ki sevgileri ve bağlılıkları sonunda ölümü de paylaştılar. Onlarla hep gurur ve onur

duydum, bundan sonra da duymaya devam edeceğim. (*Saygı duruşunda*) Onları çok seviyorum.

26

[*Müzik ve dans biter.*]

Ahmet - (*Tutuklu Ailesi Ana'ya*) Bunu söylüyorsan ana, kabahat bende, evet!

[*Zehra ve Canan'ı tasvir eden Gülizar'la Jale, el ele, kırmızı bantlarını törensi bir edayla hamur teknesinin üstüne bırakırlar.*] **Zehra** - Aslında biz şimdiden kazandık baba.

[*Disko müziği patlar.*]

[*Havai fişekler*]

Tutuklu **Ailesi** - (*İsyankâr*) Kazandık da ne kazandık, şunca ölü can mı, şunca dağı delemeyecek Ferhat mı, sayı ile söyle, neymiş kazancımız? (*Su tasını alıp başına diker*) Yanıyor, içim yanıyor. (*Sesini alçaltıp, Ahmet'e*) Sen ki hepimizden çok bedel ödedin, sana bi sözüm yok!

Ahmet - (*Kendine hakim olma gayretiyle*) Bedeli biz değil, çocuklarımız ödedi ana, kendilerinin ifadesidir. Bırak artık kendine acınmayı, insanın kendine acındığında eline geçen hiçbir şey yok!

Tutuklu Ailesi - Kendime acınıyorum öyle mi? Siz öyle bilin... (*Ayaklarını sürüyerek, su içtiği tasa karanfilleri kor*) Kendime?

Gülizar - Yo, yo, ana haklı, belki de biz hapishanedeki-ler hatalıydık, size hiçbir sorunumuzu duyurma-malıydık, tecride kuzu kuzu evet demeliydik, kimliğimizin silinmesine evet, insansızlığa evet, çıldırmaya evet, mezarsız cesetlere dönüşmeliydik, bizi yaktıklarında, bizi biz kendimiz yaktık, el aman demeliydik, pes!

27 **İkinci Ziyaretçi'nin Kabahati** - **Gülizar**

Jale - (*Perdenin arkasına telaşla yönelirken*) Yarın farklı bir gün olacak demişti televizyonlar, öyle oldu! [*Gülizar kendi öyküsüne girmekte zorlanır gibidir, durgun.*]

Gülizar - 18 Aralık 2000... Direnişimizin Bayrampaşa'da 54. günü. Saat 05.00... Şefinur'un sesiyle uyandım. **Jale** - (*Şefinur, bağırır*) Operasyon! **Gülizar** - Etrafıma bakındım, herkes uyanmış giyiniyordu.

[*Yayla da telaşla davranır.*]

Ferhat ilk insanın çevikliğiyle ağacın üzerine tırmanmıştır. Elmaları toplayarak cephanelik yapar.]

Gülizar - Çatıda elleri silahlı, özel giyimli, maskeli timler görünüyordu. (*Gözleri ağacın üstündeki Ferhat'ta*) Üst koridor ve mazgallardan sesleri geliyor.

[*Tutuklu kadınlardan birini tasvir eden Yayla, çevreyi dinler.*]

Yayla - Her taraftan... Her taraftan aynı anda girdiler. Ar-

mutlu'da da öyle etmişlerdi. **Gülizar** - Silah ve bomba sağanağı başladı birden.

[*Ferhat ilkel sesler eşliğinde elmaları atmaya başladığında sahneyi ağır ağır sis sarar.*] **Ferhat** - Ha ha ha ha hayata!

28

Gülizar - (*Çevreye seslenir, durgun*) Gülseren, Suna, Ayla, neredesiniz?

[*İhsan ve Hakkı da perdenin arkasına çekilirler. Salladıkları bezlerin*]

hareketlenmesiyle koşuşan gölgeler yaratılır.

Şefinur bir perdenin arkasında, bir önündedir. Arkadaşlarını arıyor.] Şefinur - Nilüfer, Ebru, Songül? Gülizar - (Fırlarken) Özlem, neredesin? [Ferhat attığı elmalarla kadınların özellikle başını hedefliyor.]

Ferhat - (Fırlatırken) **APG**, FLK, Artificio, Cs yazılı küresel yapıda, siyah yumuşak plastik bomba!

[Ahmet, Tutuklu Ailesi Ana'nın oklavasını alıp, hızla göstermeliğin arkasına geçmiştir.]

Ahmet - (Oklavanın kadınlara yönelen gölgesi) Kanas, suikast tüfeği. Teslim olun!

Şefinur - (Gölgesi) Kızlar, ne diyor bunlar, yoksa biz hapiste değil miyiz, teslim olun?

Ferhat - (Tezahüratmışçasına) Avrupa pa pa pa pa!

Tutuklu Ailesi - (Dinlerken) Bu gözü kör olası, Avrupa duy sesimizi mi ne diyor?

Gülizar - (Telaşlı) Havlu, havlu gerek!

Şefinur - Havluları ıslatıp, ağzınıza tutun yoldaşlar, nefesinizi ayarlayın, hiçbir şey olmaz.

Gülizar - Havlu, havlu!

[Tutuklu Ailesi Ana, yatağın altından bir havlu çıkartıp, ıslattıktan sonra Gülizar'a atar.]

Tutuklu Ailesi - Bunları tekrardan yaşatıp da, Fırat Ta-
29

vuk'un anası, Huriye Ana gibi beni bağırtacağınızı sanıyorsunuz öyle mi? Ümraniye önüne gelip, zulmü kendi gözüyle gördüğünde, Fırat'ım, öl ama, teslim olma diye ünlemiş?

[Herkes, Tutuklu Ailesi Ana'ya bakar.]

Tutuklu Ailesi - (İnatçı) Ben öyle demeyeceğim, hayır!

Ferhat - (İlkel çığlıklarla fırlatırken) **APG**, Mod 56, taciz edici, Oc, El Bombası, (Fırlatırken) 5230 Riot, Cs smoke, silindirik, metal gri renkli, patlamış göz yaşartıcı gaz bombası.

[Gülizar elmalardan birini eline almıştır. Üzerinde yazı varmışçasına, okur.]

Gülizar - Bir) kapalı yerlerde kullanmayın, yeterli hava akımı olması gereklidir.

İki) Bombayı insan veya yanabilecek malzeme olmayan sahaya fırlat.

[Gülizar bir an için elindeki izleyicilere doğru atacak-mışçasına davranıp, sonra duraklar.]

Gülizar - İnsan ya da yanabilecek malzeme olmayan sahaya? Bunlar bizi insandan saymıyorlar demek!

[Şefinurperdenin arkasından başını çıkarmıştır.] Şefinur - Belki de yanabilecek malzeme bile değiliz biz?

[Şefinur ağzına havlu kapatarak, perdenin arkasına çekilir.

Sis iyiden yayılmıştır. Gölgelelerin hepsi perde arkasında öksürmeye başlar.]

Ahmet - (Gölgesi) Teslim olun!

Ferhat - (İlkel kahkahalarla güler) Bayanları Kebap Yaptık! Hayata, hah hah hah ha!

[Perdenin arkasında oyunun başlangıcındakine benzer, acı çeken kıvranan bedenler.]

Tutuklu Ailesi - (*Ağaçtan almaya çalışırken*) Ferhat, in gel oğlum, bu senin oyunun değil, gell! (*Güçlülükle solur*) Çıldırmamış adam, bayanları kebab yaptık demez, (*Öksürürken*) Siz de, size saldıranlar da çıldırmış... (*Fırat'ı çeker alır sertlikle*) İn aşağı dedim sana in! (*Gözleri gölgelerde*) Yeni baştan, yeni baştan yanıyorlar. Emir almış da desen, bu hiçbir insanın insana edeceği iş değil! [*Gülizar, ciğerleri parçalanmasına öksürerek ıslak havlusunu, elmaların üzerine kapattıktan sonra perdenin arkasına sığırır.*]

Gülizar - (*Gölgesi, çıldırmaşçasına*) Bomba değil, tüpler alev aldı deniyor... Resmi raporlarda hiç izine rastlanmadı bu tüplerin. Silahlarımız varmış bizim. Resmi raporlarda yok. Gaz maskelerimiz varmış nerde, nerde hani, gaz maskelerimiz? (*Acılı gülerken*) Ölmeyip, sağ çıkarsak, bunlar bizi devlet malına zarar vermekten mahkemeye de verebilir! Verdiler zaten, dava hala sürüyor! (*Kendini kollarıyla sararken*) Bedenimin her yanına iğneler batıyor. Uyuşma ve yanma bir arada. Ciğerlerim, iç organlarım parçalanıyor. (*Çökerken*) Gaz bombalarından biri kafama düştü.

[*Gülizar perdenin önüne gelir, saçı başı darmadağınaktır.*]

Gülizar - (*İstem dışı tekmeler savurarak*) Bilincim yerinde olduğu için tekmelerimin kimseye gelmemesi gerek ama bir türlü elime ayağıma söz geçiremiyorum.

[*Şefinur'u tasvir eden Jale de öne çıkıp, sarılmıştır ona.*] **Şefinur** - Nefesini ayarla, nefesini ayarlamaman gerek!

Gülizar - Ben iyiyim, beni bırak, (*Perdeye bakarken*) yanıyorlar!

Şefinur - Havlun? **Gülizar** - Bombanın üzerinde.

Şefinur - (*Kendininkini uzatır*) Birlikte kullanalım ortak. [*Ortaklar havluyu birlikte kullanmayı denerler.*] **Şefinur** - Nefesini ayarlamaya çalış, hiçbir şey olmaz. [*Ortaklar bir süre birlikte solurlar. Tutuklulardan birini tasvir eden Yayla, yanık torbalar taşımaktadır perdenin önüne.*]

Yayla - (*Zılgıt*) Canlarımızı, canlarımızı diri diri yaktılar.

(*Sırtına pikeyi sararak, Birsen Kars'ı tasvir eder*) Altı bayanı diri diri yaktılar...

Ahmet - (*Göstermelikte gölgesi*) **Teslim olun!**

Gülizar - Emperyalizmin ve işbirlikçilerin vatani parsel parsel işgal etmesine, teslim, halkın sömürü altında inim inim inlemesine, teslim, IMF'ye teslim, Amerika'ya, Avrupa'ya teslim! (*Bağırır*) Teslim olmayacağız, hayır!

[*Ortada bir öbek yanık torba birikmiştir.*]

Gülizar - Bunlar bizim canlanımızsa, bedenlerinin öteki yansı nerde peki? Saçları, saçları? Bu nasıl yanlış, giysileri sapasağlam?

[*Ferhat oturduğu yerden tezahüratta bulunur şimdi.*] **Ferhat** - En büyük, yük yük yük yük yük!

[*Tutuklu Ailesi Ana, Ferhat'ın ağzını kapar. Ferhat, elini ısırmıştır onun.*]

Tutuklu Ailesi - Vay, zorla müdahale neymiş şimdi bildim, seni de kendilerine benzetmişler, seni hey-van!

Ferhat - Av av av av av Avrupa!

[Disko müziği patlar. Havai fişek.]

Gülizar - (*Göstermeliğe seslenir*) Bayramınızı böyle kut-luyorsunuz, gidin karınıza çocuğunuza insan eti yediğinizi, insan kanı içtiğinizi anlatın. (*Torbaların üzerine kapanır*) Canlarım, Özlem sen misin, Gülser, Seyhan, hanginiz?

[*İhsan göstermeliğin arkasına geçmiştir. Ahmet ise oklavayla nöbetteymiş gibi donar. Tutuklu Ailesi Ana bundan sonra olacakları, için için ağlayarak izleyecektir.*]

Gülizar - (*Torbaya*) Nilüfer? (*Zılgıt*) Sakin, saf ve temiz...

İhsan - (*Gölgesi, bürokratik bir katılıkta, elleri rapor yazar*) Nilüfer Alcan, 1963 Bolu doğumlu. Otopsisinde vücudunda haricen ve solunum yollarında yoğun is bulaşığı tespit edilen kişinin ölümünün duman soluması ve karbonmonoksit zehirlenmesine bağlı asfeksi sonucu meydana gelmiş olduğu kanaatini bildirir rapordur.

Gülizar - (*Bir başka torbaya*) Özlem, kara kızımız, kara gözlerinde sonsuz sevgi...

İhsan - (*Gölgesi*) Özlem Ercan, 1977 Tunceli Pülümür doğumlu. Karbonizasyon derecesinde yanmış, buna bağlı ekstremit ve geniş doku kayıpları tespit edilen kişinin cesedinden kan elde edilememesi nedeniyle....

Gülizar - (*Bir başka torbaya*) Seyhan, sen misin?

İhsan - (*Gölgesi*) Seyhan Doğan, 1974 Samsun doğumlu. Karbonizasyon derecesinde yanmış olması

33

nedeniyle boyu ölçülemeyen, yaş ve kilo gibi diğer kimlik özellikleri ayırt edilemeyen...

Gülizar - Hep emekçi, emekçi hep, Gülser!

İhsan - Ense kısmında kahve rengi renkte bir tutam saçın 30 cm kadar uzunlukta olduğu, her iki gözün karbonizasyon derecesinde yanarak göz küreleri küçülmüş ve özelliğini kaybetmiş olarak göz küresi içinde bulunduğu...

Gülizar - (*Zılgıt*) Her zaman canlı ve neşeli...

[*Şefinur'u tasvir eden Jale soluksuz kalarak çökmüştür.*]

Gülizar - Şefinur iyi misin?

Şefinur - (*Torbaların yanına devrilirken*) Nefesimi ayarlıyorum.

İhsan - (*Gölgesi*) Yaniğa bağlı ileri derecede fleksiyon kontraktürü nedeniyle boyu sağlıklı olarak ölçülemeyen...

Gülizar - (*Zılgıt*) Deli dolu yoldaşım.. Yoldaşlığın en güzelini paylaştığım ortağım, (*Havluyu göğsüne bastırırken*) havlun, havlumuz?

İhsan - (*Gölgesi*) Ölenin adı soyadı Şefinur Tezgel. Yaş 31. Nüfus kaydı Malatya. Ölümünün yanık, duman soluması ve karbonmonoksit zehirlenmesine bağlı asfeksi sonucu meydana gelmiş olduğu kanaatini bildirir rapordur.

Gülizar - (*Başka bir torbaya*) Yazgülü? (*Zılgıt*) Alnı kızıl bantlı gelinimiz?

İhsan - (*Gölgesi*) Yazgülü Güder, yaşı 22, Tunceli doğumlu. Karbonizasyon derecesinde yanmış olan cesette, 1.5 omur seviyesinden itibaren

34

vücudun alt bölümünün bulunmadığı.... Yaniğa rağmen meme dokusunun

seçilebildiği.... **Gülizar** - (*Başka bir torbaya*) Gülser'im, (*Zılgıt*) Gülser?

İhsan - (*Gölgesi*) Mevcut haliyle 125 cm boyunda, ileri derece yanma nedeniyle yaşı tefrik edilemeyen, vücudunun büyük bir kısmı karbonizasyon de recesinde yanmış Ş orta bölümünden itibaren alt kısımları olmayan....

[*Disko müziği patlar. Havai fişek.*]

Gülizar - (*Kalkarken*) Hadi yoldaşlar halaya! [*Göstermeliğin ardındaki silahlar hedef gözetse de donar.*]

Gülizar - Nasıl da şaşırdılar. Ateş edemiyorlar artık. [*Ferhat tezahürattan bitkin düşmüş, uzanır.*]

Ferhat - (*Uyku öncesi gibi*) Pa, pa, pa, av, av, av, par füm, üm üm, hayata, ta ta ta ta ta ...

[*Tutukluların halay inadı cansız yanık torbaları da aralarında sürükleyerek sürmektedir.*]

Şefinur - (*Özlemle*) Halkımız ne yapıyor acaba?

Gülizar - A, ne iyi sen ölmemişsin Şefinur. Çoktan dayanmışlardır kapıya. Halkımız yalnız bırakmaz bizi.

[*Tutuklu Ailesi Ana daha fazla dayanamayıp, halaya katılır, bir yandan da, düşen yastıkları kaldırma inadında-dır.*]

Şefinur - (*Gülümser*) Ah halkımız, halkımız...

Tutuklu Ailesi - (*Canhıraş bağırtısını yarıda keserek*) Ölü'n ama, teslim?
35

Şefinur - (*Halayda*) Halkımız çok acı çekti, onların yüzünü güldürmeliyiz.

Gülizar - (*Halayda*) Sen ölmüş olsan da, geride kalanlar halkımızın yüzünü güldüreceğiz Şefinur, sana söz!

[*Halaycılar yanık torbaların yanına çökmüşlerdir. Sessizlik.*]

Tutuklu Ailesi - Halayınıza katılsam da benim sorum hâlâ iki yanlı, neden böyle ettirdiniz kendinize, neden böyle ettiniz?

İhsan - Bu nasıl iki yanlılık ana, zulüm göreni suçlamak Nail Çavuş'un anasına yaraşmaz!

[*Tutuklu Ailesi Ana, sessizce kalkıp, torbaları incitmekten çekinircesine, ağacın altına taşır.*]

Tutuklu Ailesi - Size yaraşan bu muydu peki? Sirtında otuz santim kahve rengi renkte, saç? Mevcut haliyle? Orta bölümden itibaren yukarısı? Göz küreleri küçülmüş? Yaşı, boyu bilinemeyen? Meme dokusu sağlam?

[*Gülizar da sessizce yardım etmiştir Tutuklu Ailesi Anaya.*]

Tutuklu Ailesi - (*Gözlerini Gülizar'dan kaçırarak*) Mürüvvetinizi görmek isterken vayınıza durduk, bize yaraşan bu muydu?

Gülizar - Yüzümdeki izlerden gözünü hep kaçırıyorsun, kaçırma ana! (*Bir omzunu sıyırıp kapatır hemen*) Bedenimde de var, bu izler, burjuvanın, yaşlı deriyi canlandırmak için uyguladığı yöntem değil, devletin bir nişanesi, ben yaşadıkça benimle birlikte yaşayıp tanıklıktan asla vazgeçmeyecek!

[*Tutuklu Ailesi Ana hâlâ bakamıyor ona.*]

36

Gülizar - Ben ölüm orucu savaşçılarından Gülizar Kesici, senin ve herkesin yüzüne rahatlıkla bakabili-yorsam, teslim olmadığım içindir. Beni kendimle ikileme düşüremeyeceksin, hayır! Bu senin dediğinin bir adım ötesi, kaçışa, ihanete yarar

anca. Onca rapor ortada dururken, sen de umarım satılık beyinler gibi, e ne malum örgütün yakmadığı demeyeceksin? Böyle konuşmak istemezdim ama dayanamadım kusura bakma.

Tutuklu Ailesi - Bunu demek için satılık beyin mi olmak gerekmiş, ne malum örgütün yakmadığı? *[Bütün gözler anaya çevrilmiştir.]* **Tutuklu Ailesi** - Ne bakıyorsunuz, yakmadınız mı?

[Bir köşede uyuklayan Ferhat bağırır uykusunun içinde, tedirgin.]

Ferhat - Bo bo bo bo bo bo!

[Hakkı, Ferhat'ı bir çocukmuşçasınapışpışlar.] **Hakkı** - Hişşş, Ferhat hişş, geçti!

İhsan - Operasyonda yakılanlarla, feda eylemlerini karıştırır hale gelmişsen, biz yanmışız ana, gerçekten yanmış!

Jale - Ayrıca feda eyleminde bulunanlar, kendi özgür iradeleriyle...

Tutuklu Ailesi - *(Jale'ye)* Sen sus, sen hele hiçbir söz söyleme...

Ahmet - Doğru söylüyor ana, feda... **Tutuklu Ailesi** - Şu beni oğlumdan eden eylemden söz

ediyorsun **he mi**, feda? Ne fedası, devlet bizi gözden çıkarmış zaten, onun isteği yerine gelsin diye mi feda...

37

Ahmet - Hiç değilse bu kez, biz dedin, kendini bizden ayırmadan. Etme eyleme, oğlunun anısına saygılı ol ana.

Tutuklu Ailesi - Oğlumun acısına kim saygı duyacak peki?

Ahmet - Bizim hiçbir vakit öyle bir kusurumuz olmadı ana, olamaz da..

Tutuklu Ailesi - Ben onu bilir onu söylerim, madem kendinize direnişçi dediniz, ne yapıp edip, ölmeye-ceğdiniz. *(Hiçkırır)* Böyle mi güldüreceksiniz bizim yüzümüzü, ölerек mi, sakat kalarak mı? Devlet çıldırdı diye, sizin de mi çıldırmanız gerekti?

İhsan - Direnişçi de insan ana, bizim de gücümüz hem sonsuz, hem değil.

Tutuklu Ailesi - Hele sen, hele sen, seni hiç duymıya-yım. Ya da geceleri uyku uyuyabiliyor musun onu söyle?

[Disko müziği patlar. Havai fişek.]

İhsan - Uyursam da rüyasız ana, onu senin kadar ben de

çok özledim. **Tutuklu Ailesi** - Sopamı verin, sopamı verin bana!

[Ahmet oklavayı uzatırken diğerleri, özellikle Jale tedirgindir.]

İhsan - Kılım kıpırdamaz vur ana! *[Tutuklu Ailesi Ana, kısa bir tereddütten sonra, oklavasını, göstermeliğe doğru sallar.]*

Tutuklu Ailesi - Şunlara da bi düşman oluyom ki, dur durak bilmeden, lay lay lom, çoğu da bizim varoş-

38

ların çocukları, acımızı, sevincimizi, uykumuzu, düşlerimizi böldüler!

Ahmet - Onlar da kendi ayınlarını yapıyorlar ana, insanlık tarihinde hem uzun hem kısadır!

Tutuklu Ailesi - Yo, yo, onlar nasılsa nasıl? Biz kendimize bakalım. *(İhsan a)* Seni de oğlumdan ayırmaz, severdim, gel kabul et, yoldaşını devlet kadar sen de öldürdün. Biz hiç değil, televizyonda seyrettik, sen beş adım ötesinde...

İhsan - Tamam ana kabul ediyorum. Kabahat benim.

Tutuklu Ailesi - Kabahat samur kürk olsa kimse üzerine almaz imiş. Bana ettiğiniz oyunu bilmiyor muyum sanki, kabahat benimdir deyip, üzerinizden sıyrılıyorsunuz!

İhsan - Kabahat benim olduğu kadar senin de ana! Samur kürkü sırtlanacaksa, senle birlikte sırtlan-malıyız!

Tutuklu Ailesi - Sırtlanmazsam şerefsizim, söyle hele, çocuğumu, el sever, kendinden başkasını da düşünür yetiştirmekten başka ne suçum olmuştur benim, oğlum mu beni yetiştirdi, ben mi onu, belki de biz birbirimizi, durma söyle hadi, kabul etmeyen namerttir!

Üçüncü Ziyaretçi'nin Kabahati - İhsan

İhsan - Görüş günleri geldiğinde, gardiyanlar duymasın diye, cam ardında kendine has bir dilsiz alfabesi yaratmıştın, telef onsuz...

39

[İhsan ananın öyküsünü aktarıırken, parmaklarıyla, dilsiz alfabesine benzer özel bir şifre kullanacaktır.]

İhsan bu devinişini zaman zaman perdeye yansıtacaktır.]

İhsan - Ne yapıp edip, Fidan Hemşire'yi duyurdun bize. Operasyonun olduğu gün sabaha karşı telefonun çalıyor. Bir ses ne yapıyorsun, diyor. Bu saatte ne yapılır, uyuyorum diyorsun. Telefondaki ses, en yakın hapisanenin önüne git deyince telefonu kapatıp, televizyonu açıyorsun. Evin içinde çaresiz dolanıp duruyorsun bir süre. Seninle konuşan kimdi onu da bilemiyorsun bir türlü.

[Tutuklu Ailesi Ana, uzak kalamaz kendi öyküsünden, katılma kararında.]

Tutuklu Ailesi - Hızla üstümü giyinip, Bayrampaşa'ya gitmek için yola düştüm. Bayrampaşa'ya yanaşmak bile mümkün değil. Taksim'e dönüp, Şükran Ana'ların yanına varayım diye düşünmüşken kendimi, otobüs şirketinde buluverdim. Bilet alıyorum.

İhsan - Çanakkale'ye vardığında da hapisanesinin yanına varmak mümkün değil. Gidim bir insan haklarına, diyorsun...

Tutuklu Ailesi - İnsan haklarında bekle dendi bana. **İhsan** - Tam üç gün yüze yakın aileyle birlikte Çanakkale'nin önünde bekliyorsun.

Tutuklu Ailesi - Hapishaneden sloganların duyulduğu bir mesafe.

Ferhat - *(Uykusunda, çılgılık çılgılığa)* İçerde dışarda hücreleri parçala! İçerde! Dışarda!

Tutuklu Ailesi - Sloganın eksikti senin!

40

İhsan - Şansınıza hava bir de soğuk... Sen şiş bacaklarını, yüksek tansiyonunu unutmuşsun, senden kötü durumda olanları düşünüyorsun.

Tutuklu Ailesi - *(Pikeyi Ferhat'ın üzerine örterken)* Gece ateş yakılsa da hasta, üşüyorlar. *(Çevresine bakarak kalkarken)* Bir devrimci yok ki, örgütlesin hapishane önünü, iş başa düşecek gene... *(Ahmet'e)* Hadi oğul, burayı örgütleyelim. İnsan hakları başkanı kesesinden harcıyor. Herkes ne kadar verecekse, bir milyon, üç milyon, para versin, komün kuralım. Arabayla gelmişler var, gençler sigaralarını dışarda içsin, onlar volta atarken yaşlılar arabada dinlensin.. *(Birden du-raksayarak, İhsan 'a)* Bunları anlattırıp da nereye varacağını sanısın çok merak ettim.

İhsan - Hapishanenin yanındaki mezbahada kadınlar için tuvalet sorununu da hallediyorsun.

Tutuklu Ailesi - *(Hakkı ya)* Mezbahacıbaşı, erkekler için arazi uygun, ama kadınlar zorluk çekiyor, anarşist ailesi demezsen senin tuvaleti kullanalım.

İhsan - Mezbahacıbaşı, anahtarı bırakmakla kalmıyor, bir göz oda açıp, isteyen kıvrılsın buralarda yatsın diyor.

Tutuklu Ailesi - Anarşist ailesi demedi mezbahacıbaşı, bir küçük de ocak verdi çay için, devlet duysa yardım yataklık...

İhsan - Devrisi günü, oğlunu iyi sağ görüyorsun, senin evladın tek Nail değil ki, kızlarım da bekler beni, diyorsun, (*Perdeyi açarken*) bir cam dolusu mahkum kız, aralarında da Fidan.

41

[*Jale, Fidan'ı, Gülizar birinci tutukluyu, Yayla, ikinciyi tasvir için camın arkasına geçmiştir, ışılı, sevecen bakarlar.*]

Fidan - Ana, seni babamla tanıştırayım. **Tutuklu Ailesi** - Nerde kızım baban?

Fidan - (*İhsan'ı işaretler*) Yan yana duruyorsunuz ya!

İhsan - (*Tutuklu Ailesi Ana'ya çekingen yaklaşırken*) O senin anansa Fidan'ım, ya benim neyim olur?

Fidan - Ana hele uzak dur babamdan, seni beğendi.

[*Birinci ve ikinci tutuklu da güler, camın ardında.*] **İhsan** - (*Baba*) Bağışla ana, gülelim diye söyledim, gülmeyi unuttursalar da unutmayacağız. [*Bu bölümde gülme isteği hep abartılacaktır.*] **Fidan** - Doğru söylersin baba, (*Gülerken*) cenazeme geleceksin değil mi ana, bana söz ver?

Tutuklu Ailesi - (*Anlatır*) Ben ölüm orucunda olduğu için söylüyor sandım.

(*Gülizar'a gülerken*) Senin ölmene izin vermeyeceğiz. (*İhsan'a*) Öyle değil mi bey?

Baba - Öyle tabii, vermeyeceğiz.

Fidan - (*Gülerken*) Canım bakarsın bir feda eylemi olur, gönüllüsü olurum. Siz beni iyi dinleyin şimdi. Cenazemde en önde gerilla yürüyecek. Ardında tabutum ve aileler... Onun ardında kitle, en arkada da davul zurnayla ağıt isterim.

Baba - Kızım biz düğünde bile davul zurna çaldırmayız, bilmez misin?

Fidan - (*Gülerken*) Olsun, ben gene de isterim. **Tutuklu Ailesi** - (*Gülerken*)

Boşuna heveslenme!

42

Baba - (*Gülerken*) Ölmeyeceksin.

Fidan - (*Gülerken*) Ölsem de ölmesem de cenazem böyle olacak. Dersim dağlan inleyecek sestem. Öyle isterim, önde gerilla ardında tabutum ve aileler... Söz ver ana.

Tutuklu Ailesi - (*Gülerken*) Kızım ben Tunceli'ye gidemem.

[*Tutuklu Ailesi Ana iki elini de kaldırmıştır. Kızlar da ellerini kaldırır.*]

1. **Tutuklu** - (*Gülerken*) Ne o ana mavzer mi dayadık?

2. **Tutuklu** - (*Gülerken*) Ellerini ne kaldırıyorsun? **Fidan** - (*Gülerken*) Teslim der gibi?

Tutuklu Ailesi - (*Gülerken*) Tunceli'ye giderkene her adımda kimlik kontrolü vardır, pasaporttan beter, gidemem.

Fidan - (*Gülerken*) Sen de kolayı seçenlerden değilsin ya... Asıl cenazenin zor olanına gitmek gerek. Ölsem de ölmesem de, sözün söz mü ana?

Tutuklu Ailesi - Yok biz senin ölmene izin vermeyeceğiz..

[*Tutuklu Ailesi Ana bir an dur aksamıştır. Herkes ona bakar.*]

Tutuklu Ailesi - (*Çökkün*) Allah canımızı ala bizim! İzin veremeyeceğiz diye diye,

hapishanelerin önünü gu-sülhaneye çevirdik, bir bir kapıya koydular çocuklarımızı.

Baba - *(Güç verme çabasıyla anayı omzundan sararken, Fidan'a, gülerek)* Neden ölecekmışsin ki, operasyondan kurtulduktan sonra?...

Fidan - Canım size söyledik işte belki bir feda eylemi

43

olur, biz de gönüllüsü oluruz. *(Gülerken)* He desen ölmezsin ya ana! **Tutuklu Ailesi** - **He!**

[Sessizlik. Disko müziği patlar. Havai fişek.]

İhsan - Baba ile birlikte Bursa'ya Fidan'ı morgdan almaya gittiğinizde yedi renk de kumaş alıyorsunuz. *[Yayla keramet tasvirlerinin bulunduğu torbadan, yedi renk yemeni çıkarıp, Fidan'a uzatır. Jale, Fidan'ı tasvir ederek, yedi yemeni eşliğinde, alevlerle dans edercesine devinmeye başlar. Birinci ve ikinci tutuklu kız, onun iki yanında saygı duru-şundadır.]*

Tutuklu Ailesi - *(Bakamaz)* Babası.kızının yanışından önce gördüğü rüyayı anlatmıştı. Rüyada yedi renkli bir gökkuşağı görüyor. Ortasında da güneş gibi bir Fidan...

[Fidan yedi yemeniyle dansını sürdürürken, başının üzerinde gök kuşağı oluşturur.]

Fidan - Baba bak ben eve geldim!

[Gülizar, Yayla ve Jale camın ardından dönüp, ellerindeki yemenileri, Tutuklu Ailesi Ana'ya uzatırlar.]

Tutuklu Ailesi - *(Oklavasına bakarken)* Babası Fidan'ı morgda yalnızca dişlerinden tanımıştı, hâlâ gülüyor.

İhsan - Fidan otobüsün altında, siz otobüste, gökkuşağı da peşinize düşmüş sanki... Otobüstekilerin soyadları hep aynı, bir seninki ayrı. Yolda her sefer durdurulduğunuzda, baba, sen bize lazımsın deyip, seni arkadan alıp, önden bindiriyor, böylece kimlik göstermek zorunda kalmıyorsun.

44

[Tutuklu Ailesi Ana, parmaklarının devini şini perdeye yansıtmıştır.]

Tutuklu Ailesi - Fidan'ın üç haneli dağ köyüne vardık böylece...

[Disko Müziği.]

Havai fişek.]

İhsan - *(Oklavaya bakarken, mekanik)* Yıkayacak mıyız?

Tutuklu Ailesi - İskeleti tamam ama üzerinde siyah küllü et parçalan... *(Mekanik)* Yıkarsak onlar da dökülecek.

Baba - Yıkamayalım ama köylüler de bilmesin ana, dedikodu olur.

Tutuklu Ailesi - Fidan'ı toprağa hazırlarken, tabutunun konduğu odaya kimse alınmadı.

İhsan - Sen odaya girerken, Fidan'ın babası, köylülere bu da Fidan'ın bir anasıdır, Fidan'ın vasiyetini yerine getirecek, diyor.

Hakkı - *(Köylü, kuşkucu)* Ya neymiş vasiyeti?

İhsan - *(Baba)* Fidan'ımın vasiyeti... Anayla bizim aramızdadır.

Ahmet - *(Köylü, kuşkucu)* Ya nasıl oluyor bu iş?

İhsan - *(Baba)* Çanakkale'de onun da evladı var, Fi-dan'la arkadaş. *(Anayı kenara çekerken)* Çanakkale'de Fidan'ımla bir yatan Nail'in, erkek değil kız olduğunu

söyle ki, dedikodu olmaya...

Tutuklu Ailesi - Eh öyle eder, Nail yerine Naile deriz, duydun mu Nail Çavuş'um, yeni adın Naile, (*Acılı güler*) Fidan'la canciğer bir kuzu sarması arkadaşı... (*Hamaratça kollarını sıvarken*) Bir de bunlarla uğraş, vay bize!

45

Baba - Bak hele ana, bir de...

[*Tutuklu Ailesi Ana, renkli yemenileri bir bir oklavaya sarmaya başlar.*]

Baba - Bir de... Kırmızıyı en içe sar, olmayan tenine değ-sin kızımın!

İhsan - Kırmızı içe, diğer renkler sırasıyla dışa sarıldığında, bir de yerdeki kararmış külleri süpürü-yorsun. Tabutu çivileyip, parti bayrağı ile sarmaladığında ise Fidan toprağa hazır.

[*Tutuklu Ailesi Ana, birden kenara çekilir. Herkes ona bakar.*]

Tutuklu Ailesi - Devrime Meşale Bizim Kadınlarımız! Karanfiller kadar, bir de bu lafa sinir oluyom son günlerde, belki benim de atmışlığım vardır, Devrime Meşale?

Jale - Ölüm orucu sürecinde, kadınlarımızın en önde yürüyüşü yarattı bu sloganı ana, durup dururken değil.

Tutuklu Ailesi - (*Bastona bakarken acılı*) Eh o zaman, günah benden gitti, çağırın gelsin, önce babası görsün meşalesini!

Baba - (*Yaklaşırken*) Rüyamda, Fidan'ım, baba bak eve geldim demişti... (*Başını yukarı kaldırıp sitem-siz*) Geldi!

[*Gülizar, Fidan'ın anasını tasvir ederek, çığlık çığlığa yaklaşır*]

- Le le le lo lo lo le le le! [*Ferhat, uyanmış, izlemektedir.*] Tutuklu Ailesi - (*Anlatır*) Ana, babadan daha çökkün, be-

46

li bükük bir ihtiyar, Zazaca ağlayarak, Zazaca söylüyor.

[*Tutuklu Ailesi Ana, ellerini perdeye yansıtıp, iki kadının buluşmasını canlandırır. Biri taş kesmiştir, öteki canhıraş bir ağıtta.*]

Tutuklu Ailesi - (*Fidan'ın anası*) Vay kızım, ben görmeden gelinler mi oldun le le le? Fidan'ımın öteki anası ne de güzel bir anaymış, bana Fidan'ımın bir saç telini bile göstermedi, sütünü emmiştir, karnında yatmıştır bile demedi, le le le le, bir saç telini olsun göremedim yavrumun, memelerim sızlar le le le le! (*Kendisi*) Ne diyon sen kadın, saç teli mi kalmış kızının desem de, diyemedim.

[*Tutuklu ailesi Ana'nın elleriyle tasvir ettiği iki kadın, perdede sarmaş dolaş olmuş, Kürtçe-Türkçe ağlaşıyorlar.*]

- Vııııı, vııııı, ano, lo lo lo, le!

İhsan - Günlerdir sakındığın gözyaşlarını salıvermek seni rahatlatıyor ama çok da ağlamamak gerek, daha iş bitmedi diyorsun, Fidan'ın cenaze töreni de ona yaraşır olmalı...

[*Pantomim adımlarıyla cenaze töreninde gibidir herkes. Oklava omuzlarda.*

Topu koltuğunun altında, Ferhat da korteje katılır.] **Ferhat** - Vıy vış ano le le le lo!

İhsan - Cenaze töreni tam da Fidan'ın istediği gibi oluyor!

Tutuklu Ailesi - Ben dört bin diyeyim, sen beş bin kişi...

[*Hepsi ellerini perdeye yansıtarak, Fidanın cenazesini tasvir ederler.*]

Tutuklu Ailesi - Önde Fidan'ın vasiyetince birileri var ama, (*Görmek istercesine bakınırken*) devletin sözde gerilla dediğinden olmalı ki, ben hiçbir şey görmedim.... Arkada tabutu, ailelerle, onun ardında kitle..

Gülizar - Davul?

Tutuklu Ailesi - Yok, çaldırtmadık...

[*Ana duralamıştır yeniden.*

Herkes ona bakar.]

Tutuklu Ailesi - Siz her ölüm sonrası çaldırıyorsunuz ya davul, yetmez mi, ah ölüme sevinir mi insan, belki de sevinyorsunuz, siz?

[*Hakkı aniden görevli edasında göstermeliğın ardından çıkar.*]

Hakkı - Başınız sağ olsun. Slogan marş yok...

[*Ana kortejdeki yerini alır yeniden.*]

Baba - (*Dikilir*) Benim acım var, sen ne diyorsun komutan?

Tutuklu Ailesi - (*Dikilir*) Yasımızı bile yaşatmayacağınız bize he mi komutan?

Baba - Marş da olacak slogan da..

Tutuklu Ailesi - Sen hele askerini uzağa çek!

Tutuklu Ailesi - Komutan yine helal süt emmiş ki, askerini çekti. Nehrin bir kıyısı biz, bir kıyısı asker.

[*Herkes parmaklarıyla nehir ve iki yanını perdeye yansıtır.*]

Tutuklu Ailesi - Marşlar, sloganlar hepsi de söylendi. Davul yoktu, hayır, yok! Biz ölüme de hayata da yalnızca zılgıt çekeriz!

[*Hepsi birden zılgıta durur.*

Kortejdkiler, oklava eller üzerinde, birkaç kez gösterme-

liği dolanıp, yerlerine dönerler. Aralarında Ferhat yoktur, fark etmezler.]

Tutuklu Ailesi - (*Göstermeliğe efelenir*) Ne o korku dağları beklermiş, tokmağın kafamıza kafamıza duyulmaz oldu, lay lay lomun nerde kaldı, hanı!

[*Tutuklu Ailesi Ana, oklavaya sardığı yedi renk yemeniyi ağaca asmaya başlar.*]

Tutuklu Ailesi - Ertesi günü onca yolu, Fidan'ın akrabalarının aldığı otobüs biletiyle döndüm. Çanakkale, ardından Fidan'la yolculuk ateşimi yükseltmiş. Evde yatıyorum yine böyle. Kızım da başımda ama kızım değil, başımda duran, Fidan. Hemşire ya, al ana diye bir bardak uzatıyor, içine alman aspirini attım, bunu iç iyi gelir diyor. Bardağa uzanmışken, biri bardağı deviriyor, bir türlü Fidan'ın verdiği aspirini içemiyorum. Fidan elini boynuma değdiriyor, sıcakla-mışsın, hele üstünü çıkar ana, diyor, üstümü çı-karırkene, Anne diyor kızım, ne yapıyorsun? Fidan öyle söyledi. Fidan nerde? Kızıma pencerenin camını gösteriyorum, işte ya Fidan! Ana Fidan, yok, olmaz mı kızım, birileri dökmese, as-pirinli suyunu bile içecektim... (*Perdeyi hızla kaparken*) O gün bugündür cam göremiyorum. Erkek kız çocuklarımızın canlarını camlara gömdüler.

[*Disko Müziği.*

Havai Fişek.]

İhsan - Bana da, oğlunun özgür iradesiyle aldığı kararda vasiyetini yerine getirmek düştü ana, senin kabahatin neyse benimki de o.

Tutuklu Ailesi - İkisi aynı değil, aynı değil... Ben Der-sim'e gitmeyip de ortada mı bırakacaktım Fi-dan'ıma verdiğim sözü, ya da ikisi aynı? *(Gözlerini kaçırarak)*
Nail'im in vasiyeti ne idi?

İhsan - Biri sana sıkıca sarılmamsa, ötekisi, bir Sivas türküsü... *(sazına davranırken)* Hücrelerde olsak da, Armutlu katliamını duymuştuk, ölenlerin yaralananların adları birbirine karışıyordu, demirler vuruluyordu, ardarda marşlar sloganlar... İkimiz de ölüm orucundaydık, ama ortağımın Armutlu'ya operasyon düzenlendiğinde kendini feda sözü vardı. O gece kötü uyuduk. Sabaha karşı feda haberi onlarca istekliden ortağıma geldi.

[Ahmet ve Hakkı perdenin arkasındadır.

Gölgeleri, Hakkı Ahmet'e küçük bir not uzatır]

İhsan - Ortağım önce oturup uzun uzun mektuplar yazdı.

Ahmet - *(Gölgesi, Nail)* Şu işe bak, ölüme giderken bile mektup yazıyoruz.

(Seslenir) Son bir tane kaldı ortak, köşe yazarı bir aydına!

İhsan - Sonuncu mektuptan sonra kalkıp, dişlerini fırçaladı, sesi net duyulsun istiyordu. Feda eylemcileri genelde yaşasın ölüm orucu direnişimiz der. O kendi sloganını son anda kendisi bulma kararındaydı. Son bir sigara çekti canı.

Ahmet - *(Gölgesi Nail, sigarasını yakarken)* Ortak, bana geçti dost kervanını söyle hele, ama marş gibi değil, türkü olsun.

[İhsan türküyü söylerken, bir süre sonra diğerleri de katılır. Nail'in gölgesi, sigarasının tadını çıkarmakta.]

50

Şu karşı yaylada göç katar katar Bir güzel sevdası başımda tüter Bu ayrılık bana zulümden beter Geçti dost kervanı eyleme beni
Benim sevdiceğim başta oturur Bir güzelin derdi beni bitirir Bu ayrılık bana zulüm getirir Geçti dost kervanı eyleme beni
Pir Sultan Abdalım dağlar aşalım Aşalım da dost iline düşelim Çok nimetin yedim helallaşalım Geçti dost kervanı eyleme beni

[Türkü bittiğinde sessizlik.]

Ahmet - *(Nail'in gölgesi)* Spor ayakkabılarımı mektubuyla birlikte anama ulaştırın, uygun birine versin. Saatim de sana ortak. Benim göçüm kalkıyor!

[Nail'in gölgesi törensi bir edayla çakmağı yeniden çaktığında, İhsan eliyle yüzünü kapamıştır.]

İhsan - Ortağımla birlikte bin yıllık, yüz yıllık türküler yanıyordu ve gazete ve yastık ve yorgan nasıl da alev alev haince harlıyor, acımasız...

Ahmet - *(Gölgesi, alevler içindeymişçesine)* Yaşasın Armutlu Direnişimiz!

İhsan - *(Saygı duruşu için çabalarken)* Yo, yanmıyor ortağım, alevden bir düşün altında sanki alevlerle yıkıyor, yüzü öylesine mutlu! *(Kendini yeni duyuyormuşçasına)* Maksadın beni kendimle ikileme düşürmekse, başardın ana, ben ODTÜ

51

mezunu müzisyen İhsan Cibelek, böyle düşünmekten başka çarem var mıydı, yanmıyor yoldaşım, yıkıyor?

[İhsan her şeyi yeni baştan yaşıyormuşçasına öksürerek çökmüştür.]

İhsan - Dumandan kötölemişim. Sonrasını hatırlamıyorum.

[*Tutuklu Ailesi Ana davranıp, başını tutar onun, İhsan kuru kuru öğürür.*]

İhsan - Oğlun yalnız ortağım, yoldaşım değil, birlikte müzik yaptığım biriydi ana...

(*Acılı gülerken*) Grubumuzun adını bir dostumuz takmıştı, Cehennem Melekleri!

Tutuklu Ailesi - (*İhsan'ı bağrına basarken*) Madem vasiyetidir, başımla birlik...

[*Tutuklu Ailesi Ana ve İhsan sımsıkı sarılırlar. Herkes duygulanmıştır.*

Perdenin arkasından öne çıkan Ahmet birden fark eder.]

Ahmet - Ferhat nerede?

Hakkı - (Telaşla fırlarken) Ferhat? Ferhat, neredesin?

[*Tutuklu Ailesi Ana önemsemez görünür.*]

Tutuklu Ailesi - Kapının önünde top oynuyordur, sizi ikircik mi, ikilem mi ona düşüneyorum öyle mi, düşmeniz iyidir, sayenizde, varoşların maç sevdalısı işsiz güçsüzlerine benzetmişler Ferhat'ı, akli fikri gol, nereye gidecek, bir yere gidemez?

[*Hepsi ayakkabılarına davranır.*]

Hakkı - (*Ayakkabılarını giyerken*) Hakkında canlı bomba ihbarı var ana. **Tutuklu**

Ailesi - Canlı bomba? Ferhat?

52

Jale - (*Ayakkabısını giyerken*) Polisin polise kendi ihbarı.

Ahmet - (*Ayakkabısını giyerken*) Operasyonda, zorla müdahalede yakamadılar çocuğu, yakacaklar!

[*Hepsi Ferhat'ın ismini yineleyerek dağılırlar. Tutuklu Ailesi Ana, sahnenin ortasında kalakalmıştır.*]

Tutuklu Ailesi - İsmi bile bilmiyor ki o! (*Heyecanla uzakları dinler*) Canlı bomba? Tevekkeli bo bo bo deyip durudu....

[*Disko müziği patlar.*

Tutuklu Ailesi Ana korkuyla zıplamıştır.]

Tutuklu Ailesi - (*Yitirmişçesine*) Ferhaaatt! (*Farkeder, göstergeye*) Allah canınızı ala sizin, davulunuzu ne yaptıklarımın, bu da onların ayiniymiş, lay lay lomun ayini mi olurmuş, hayatın neresine değıyor, (*Parmaklarıyla sportif bir devinişte bulunur*) peh!

[*Havai fişek sonrası, sahne kararmıştır.*]

53

İkinci Perde

[*Hepsi sahnededir.*

Ferhat karışık el hareketleriyle bir şeyler anlatma çabasında.]

Ferhat - Bo bo bo bo bo bo bo bo bo!

Tutuklu Ailesi - (*Ötekilere*) Gitmeyi bilmiş de dönüşü bilememiş, öyle mi? Madem dön dolaş geldiniz, samur kürk hala ortada! Ferhat'tan farkımız ne? Ölüm orucunu başlattık, ama bitirmeyi bilemedik diyen var mı aranızda, madem kürkçü dükkanına döndünüz?

Ferhat - (*Heyecan içinde, patlar*) Booom! [*Tutuklu Ailesi Ana boş bulunup zıplamıştır yine.*]

Tutuklu ailesi - Allah senin canını almaya... (*Damağını*

kaldırırken) Patlasa da haklı değil mi, sayenizde? İkircikmiş, ikilemiş, bir şu çocuğa bile sahip çıkamadıktan sonra!

[Sessizlik.

Ferhat sinirsel devinüşlerle sallanmakta.] Ferhat - Bo, bo, bo, bo bo, bo, bo, bo!

54

[Hakkı, suçluluk duygusuyla kendi kendine konuşur gibidir.]

Hakkı - Ana haklı, Ferhat benim sorumluluğumdu, sahip çıkamadım. Belki de biz Armutlu'da direnme kararı almasaydık... Belki de ben kendim... Öle-medğim için kabahatliyim asıl!

Jale - Burası özeleştirinin yeri değil yoldaş! **Hakkı** - Özeleştiriri değil, anayla sohbet ediyoruz burada! **Tutuklu Ailesi** - Sen karışma, bırak konuşsun, kişi kendini bilmek gibi arif var mı?

Dördüncü Ziyaretçi'nin Kabahati - Hakkı

Hakkı - Bilmiyor değilim ana, refakatçiler neden ölüm oruççusu değil, neden feda eylemcisi değil diye soranlardansın sen del! *(Anlatır)* Biz 5 Kasım sabahına her zamanki gibi başladık. Halil Aksu ile Dursun Ali'yi kaldırıyordum. Hava biraz sakin, rahatlatıcı, çöküntü bir hali var, uyanmak istemiyorlardı. Barikatta duran bir arkadaş, saat dokuz gibi, elinde gazeteyle bağıra bağıra geldi.

Tutuklu Ailesi - Barikat öyle mi, kimi kandırıyorsunuz siz, anca kendinizi?

Hakkı - *(Gazete elinde, bağırarak)* Sabah gazetesini okudunuz mu? Sabah gazetesi, 5 Kasım 2001.

[Tutuklu Ailesi Ana ve Ferhat dışında, hepsi aynı anda, gazetenin başına üşüşür.]

Ahmet - *(Okurken)* Burası Filistin değil Armutlu. *(Ötekilere)* Başlık!

[Ferhat'ın salıntısı artmıştır.]

55

Ferhat - A, a a a vrupa mut!

[Tutuklu Ailesi Ana, hamur teknesinin altındaki spor ayakkabıları çıkarır.]

Tutuklu Ailesi - Sen Armutlu'yu filan bırak da kendi derdine yan Ferhat'ım. *(Ayakkabıları Ferhat'a uzatırken)* Al giyin, Nail Ağbi'nden sana armağan.

Hakkı - *(Anımsamaya çalışırcasına)* Tayfun Hopalı? Tayfun? *(Anlatır)* Dört beş gün önce röportaj isteğiyle gelmişti. Sultan'la konuşmuşlardı. Röportajın içeriğini, ne anlatmak istediğini öğrendik, neleri çekeceksin, diye sorduk. *(Okur)* Sabah Haber Ajansı Genel Müdürü Tayfun Hopalı çok çarpıcı bir gerçeği gözler önüne seriyor. *(Anlatır)* Biz uyardık yani, şimdi bu röportajı yapıyorsun, resimleri de çekeceksin, ama gidip gazetende işte kurtarılmış bölgedir, şunlar bunlar, kontrgerillaya zemin hazırlayacak bir yazı yazarsan bunun altından kalkamazsın, dedik.

[Ferhat ayakkabıları giymekte zorlanıyor. Gülizar'ın yardım isteğini reddeder.]

Ferhat-Bobobo!

Yayla - *(Okur)* Terör örgütünün avucunun içine aldığı Küçükarmutlu'da her aklına esenin gelip ev tutması mümkün değil. Önce mahallenin yani bir anlamda örgütün olurluğunu almak zorunda. *(Gazetenin üzerinden)* Ah, bütün bir mahalleyi ihbar ediyor, bütün bir mahalleyi kana bulayacaklar!

Hakkı - *(Anlatır)* Ona ölüm oruçlarının neden başladığını, F tiplerini anlattık, biz sadece burada can güvenliğimizi korumaya çalışıyoruz, can güvenli-

ğimiz yok, dedik. *(Okur)* Polis, terörün meydan okumasını izlemekle yetiniyor. Çünkü, aman olay çıkmasın korkusu içindeki yetkililer, Kü-çükarmutlu'yu görmezlikten geliyor. *(Anlatır)* Dinliyordu. Çözüm üretilmesini, ölümlerin durdurulmasını istiyorum demişti. Gelişi sakindi, demek onun politikasıymış, yakın gözüküyordu, tanımıyoruz, gözükmeye çalışıyordu.

Ahmet - *(Okur)* Küçükarmutlu İstanbul'un en lüks semtlerinden Etiler'in hemen üstünde, Boğaz'a nazır bir gecekondu bölgesi. 12 Eylül 1980 müdahalesiyle tarihe karıştığı sanılan kurtarılmış bölgeler, yirmi yıl sonra işte burada hortladı.

Ferhat - Ho ho ho Zehra ho Ferhat hotladım.

Ahmet - *(Okur)* Cezaevlerinde ölüm orucu eylemleri buradan yönlendirildi, eyleme destek için ölüm orucu evleri burada kuruldu. *(Gazetenin üzerinden)* Boğaz'a nazır!

Hakkı - *(Anlatır)* Çok fazla art niyet aramadık çünkü bu işin bir de medya yönü var, sesimizi duyurabilmek, gösterebilmek vardı, medya gelsin görsün, istiyorduk, orda oluşumuzun nedenini anlasın istedik. *(Acılı güler)* Özellikle Sabah'ın gelişini üzerimizdeki sansürün kırıldığına yoranlar vardı! *(Okur)* Fitili ateşlenmiş bomba!

Tutuklu Ailesi - Anlattığınızı hem de çok iyi anlamış, Hopalı! E, ola kosun, nasıl olsa sizin de barikatınız var!

Hakkı - *(Anlatır)* Biz o an şöyle yorumladık, bu yazıdan kaynaklı Armutlu'ya operasyon olur mu olmaz mı, biz bunu tartışmaya başladık. Zaten ilk Ümüş Şahingöz'ün cenazesinde operasyon de-

nemesi yaptılar, girmeye çalıştılar, bunlar buraya girmenin bir yolunu arıyorlar, bu yazı da buna bir zemindir, bütün güçleriyle buraya yüklenirler, biz kendimizi nasıl savunuruz, dedik.

Tutuklu Ailesi - Barikatınız var ya, üç beş tahta parçası, levhalar, barikat? Devleti hep küçümsediniz, küçümsediniz siz.

[Ferhat dili bir karış dışarda, ayakkabılarla savaşıyor gibidir, huysuz.]

Ferhat - Go go go go go go!

Tutuklu Ailesi - *(Ferhat'a bakarak, mırıldanır)* Devlet böyle eder adamı işte, bir ayakkabı giymekten aciz, *(Gözlerini kaçırırken, acılı)* keşke ölüp gi-deydi...

[Hakkı, gazeteyi göstermeliğe doğru fırlatıp attıktan sonra, Ferhat'ın önünde çömelip ona ayakkabılarını giydirir.]

Hakkı - Ne yapmamız gerekiyor, ne yapmamız gerekir, bunları tartıştık kendi aramızda. Bir çoğumuz öleceğimizi de biliyorduk, öldürebilirler bizi, sakat bırakabilirler, ama sonuçta aldığımız karar, direnecektik, direnişçileri vermeyecektik. Saat öğlen iki buçuk ya da üç sıralarıydı. Küçük çocuklar geldi. Polisler geliyor, polisler geliyor, dedi küçük çocuklar...

[Ferhat sevinçle ayakkabılarına bakmaktadır.]

Ferhat - Goll!

Hakkı - *(Doğrulurken)* Nerdeler, nerdeler, dedik, güm diye bir ses duyuldu. Barikatın önüne büyükçe bir çukur kazmıştık. Şenay Abla'nın evine inerken, aşağıya doğru bir metre derinliğinde bir çu-

kurdu, üstünü kapatmıştı, bubi tuzağı gibi bir şey, panzer gelsin onun içine düşsün diye, o hesabımız da tuttu ve güm sesi, panzerin direkt onun içine düşmesi nedeniyle duyuldu.

[Ferhat ayakkabılarıyla ilk şutunu göstermeliğe atmıştır.]

Ferhat-Gool!

Hakkı - En büyük Ferhat, en büyük! Gerisini anlatmayacağım, zaten hapisanelerden biliyorsunuz. Bayrampaşa'dan, Ümraniye'den, Çanakkale'den, Bursa'dan, Ceyhan'dan, Çankırı'dan, Uşak, Buca, Niğde, Bartın, Malatya, Aydın Ha-pishanesi'nden... Çöktüklerinde dizleri yere değmesin diye, zeybeğe durdu yoldaşlar, biz de efelendik, hayda bre!

[Hakkı, zeybek adımlarıyla devinmeye başlamıştır. Yayla, sessiz çılgınlarla dövünmektedir şimdi. Eli arada bir ıslık için ağzına gitse de çalamaz.]

Yayla - Giriş tarafı tutuşmuştu, ah!.. Dördü direnişçi toplam on bir kişiydiler! 11 kişiye ben deyim bin, sen de altı yüz polis.

Hakkı - *(Zeybeği hızlandırırken)* Ben Sultan'a, Sulte derdim, belki de onu anlatmalıyım yalnızca...

[Gülizar, Sultan 'ı tasvir ederek dikilir.]

Sultan - Teslim olmayacağız. Almak isterseniz buradan yanmış cesetlerimiz çıkar! Teslim olmayacağız!

Hakkı - *(Zeybek)* Sulte'nin sesi hiç dinmedi, kulaklarımda hâlâ!

Sultan - Siz bu halka hesap vereceksiniz, sizler işkencecisiniz, katilsiniz! İmam Hüseyinler Kerbela'da boyun eğmediler, Yezid'e, Pir Sultan Hızır Pa-
59

şa'ya niyet etmedi, Mahirler teslim olmadı, teslim olması gerekenler sizlersiniz! *[Sultan bir süre ancak ağzını oynattı; sesi çıkmıyor.]*

Sultan - *(Son bir gayretle)* Yoldaşlar hakkınızı helal edin!

[Disko müziği patlar. Havai fişekler.]

Yayla - *(Birden ağıtımsı)* Vay benim kara kızım vay, vay benim ceylan bakışlım! *(Zılgıt)* Armutlu halkının bütün sorununa yetişmeye çalıştın da ne oldu?

Jale - Çocuğu ölüm orucunda olsun olmasın, Sultan'a da sen neden ölüm orucunda, feda eyleminde değilsin, diyenler vardı, şimdi ağıda duruyorlar, böyle!

Yayla - Bu söz bana mı?

Jale - Kim üstüne alındıysa ona!

Ahmet - Çocuklar tamam, bir birbirimize düşmüşlüğü-müz eksikti!

Jale - Haklısın Ahmet Ağbi, boş bulundum kusura bakma!

Yayla - Sultan'ın resmini boynuna zincir etmen yetecek mi?

Jale - *(Eli boynundaki kolyede)* Özür diledim işte!

Yayla - Kimden, Sulte'den mi, benden mi? Elini biz gibi kınalaman da yetmez!

Hakkı - Onca tanıklığına karşın, sen de ana gibi konuşmaya başladın Yayla Abla! **Tutuklu**

Ailesi - Halksa konuşacaktır hakkı, hem benim

60

konuşmamı beğenmeyenin burada işi olmamalı, hâlâ!

[Sessizlik.]

Hakkı - Kovsan da yerimiz bura ana! *(Anlatır)* Bizi odadan dışarı çıkarttıklarında, Sultan'a kurşun sıkıyorlar, ensesinden çıkıyor. Raporlarda yok! Adli tıp yalanladı. Bilemiyorum... Bildiğim, yoldaşlar hakkınızı helal edin, dese de odadayken yaşıyordu Sulte! Doğrudan infaz?

İhsan - *(Gazeteyi cop gibi kıvrarak, görevli)* Hakkı 'yla Sultan kefenlerini hazırlasın, yakında beze saracağız onları! O esmer, kara kız, o sağ geçmeyecek ele!

Tutuklu Ailesi - *(Öfkesini Hakkı 'dan çıkarırcasına)* Gel de sorma, seni neden sağ kodular peki?

Hakkı - Ne bileyim ana, bir bilsem! Şans mı kader mi demeyeceğim, hayır! Kendimden önce Arzu'yu da anlatmam gerek... Ölüm orucunun 140. günü, durumu kritikti, operasyon olmasaydı yaşayacağı üç-beş günü vardı zaten.

[Jale ve Gülizar, Yayla'yı Arzu niyetine özenle kaldırıp, taşımak isterler.]

Arzu - Ne oluyor, nereye götürüyorsunuz beni? Neden arka odaya getirdiniz, ne oluyor?

Jale - Arzu, şu anda buraya operasyon yapıyorlar, polis sizleri almaya geldi, güya hayat kurtarma adı altında hepimizi öldürecekler.

Arzu - Tamam, biz ne yapıyoruz? **Gülizar** - Direniyoruz!

61

Arzu - Aferin, çok iyi, direnelim, bana da verin bir şey, geldiklerinde vurayım.

[Disko müziği patlar. Havai fişekler.]

Hakkı - *(Birden soluksuz)* O ruh halini, o ortamı, anlatabilmek için belki, çok güzel bir dostluk vardı, çok güzel bir paylaşım vardı. Bu kandırılmışlık, bilinç altına yerleşim filan değil... Çok saf ve temiz bir arkadaşlığın eseriydi bütün bunlar. Birbirimize çok inanıyor ve güveniyorduk.

[İhsan 1. Görevli'yi, Ahmet, 2. Görevli'yi, tasvir ederek, bellerine soktukları gazete-coplarla Hakkı 'ya yaklaşırlar.]

1. **Görevli** - Hakkı, hangisi Hakkı, kim?

2. **Görevli**-Hakkı bu!

[1. ve 2. Görevli gazete-coplarla Hakkı 'ya vurmaya başlarlar, en çok da başına.

Hakkı yerde gözünü açamaz halde... Yine de yüzünde acı yerine bir rahatlama var.

Ahmet ve İhsan onun sırtına, bacaklarına basıp tekmelerler.]

1. **Görevli** - *(Hakkı'nın nabzını yoklarken)* Bunun işi tamam!

[Disko müziği patlar. Havai fişek. 1. ve 2. Görevli, Hakkı 'yiperde arkasına sürüklerler.]

Hakkı - *(Sürüklenirken)* Onlar benim ya ölmek üzere olduğumu ya da öldüğümü düşündüler. Ölemedim ana, ölemedim, başışla! Öğrendim... *(Şiirse!)* İnsanlara kendimi zorla sevdiremeyeceğimi öğrendim. Yapabileceğim tek şey sevebilecek biri

62

olmak. *(Mahcup)* Bir şiir denemesi, sürdüreceğim...

[Hakkı'nın gölgesi perde arkasında hastanede yatar gibidir.

Serum şişesinin gölgesi.]

Hakkı - *(Anlatır)* Ana belki de haklı, yaşamak ağır basıyor, İstinye Devlet Hastanesi'nde adımlarımı vermişim, telefon numaramı vermişim, bunları, bunları hiç hatırlamıyorum... Ne yaptığımı da... Bir tek kafamda olan vardı, doktor gördüğümde, kötü bir şey...

[Hakkı'nın gölgesi serumu çıkarıp atar. Ahmet, yaklaşan gölgesiyle doktordur.]

Doktor - Tedaviyi kabul ediyor musun?

Hakkı - *(Gölgesi debelenirken)* Etmiyorum, tedaviyi kabul etmiyorum. *(Anlatır)*
Oysa ben ölüm oruç-çusu değil, refakatçiydim.

[Ferhat koşup gelir, perdeye başını vurmaktadır, sinirsel çığlıklarla.]

Ferhat - Etmiyorum, kabul etmiyorum, etmiyor...

[Gülizar sarılıp sakinleştirmek ister Ferhat'ı.]

Gülizar - Zorla müdahaleyi hatırlıyor, belki de iyileşecek? *(Mutlu)* Geçti, geçti canım. İyileşeceksin, iyileşecek!

Hakkı - *(Gölgesi, anlatır)* Doktorlar ağabeyime, yaşam şansı vermiyoruz, bu adamın vücudunun yüzde altmış beşi yanmış, deyip, aileme imza attırmışlar.

[Hakkı'nın çevresinde birikmiş, sağlıkçı gölgeleri.

Pansuman için deriyi kazırken, sürekli, ona bakıyorlar.

Ferhat heyecanla izlemeye koyulur perdedekileri.]

63

Doktor - Canın acımıyor mu?

Hakkı - Yok.

Hemşire - *(Jale)* Yalan söyleme, nasıl acımıyor?

Hakkı - Acıyı hissediyorum, ama bağırarak bir şeyim yok!

[Gölgeler çekilir.]

Hakkı - *(Anlatır)* İster inan, ister inanma ana, bağırırsam yoldaşlarımın adını bağırırdım, Sultan, Arzu, Nail, Eyüp, Dursun Ali, Zehra, Canan, Sevgi Abla ya da oğlun gibi, Yaşasın Armutlu Direnişimiz!

Hemşire - *(Jale'nin gölgesi)* Nasılsın? **Hakkı** - *(Güçlkle)* İyiyim. **Hemşire** - İki defa kalbin durdu, biliyor musun? **Hakkı** - Kalbim?

Hemşire - İlkinde morga kaldırmıştık, baktık yaşıyorsun, yoğun bakıma aldık, yoğun bakımda da on beş saat sonra ikinci defa öldün.

Hakkı - Ben... Ben iyiyim. **Hemşire** - Öbür taraf nasıl peki?

Hakkı - Öbür taraf neresi? Ha, öteki dünyayla ilgili kim ne söylediye yalan söylemiş çünkü hiçbir şey görmedim.

Hemşire - *(Uzaklaşırken)* Herhalde onlar da bizim kadar yoğunlar, seni almayı, geri yolladılar. Dinlen, dinlen, hadi!

Hakkı - *(Doğrulurken, anlatır)* Onlar beni normalde Şubat ayında taburcu etmeyi düşünüyorlardı. Şu-

64

bata kadar siz bu yükün altından kalkar mısınız, dediler aileme, altmış yetmiş milyar para gider, dediler. *(Kalkarken)* Ameliyatlarda deri eklemişlerdi sırtıma, üç ameliyat olarak ağbime söylemişler, fakat daha ilk ameliyatta o deri yerine oturunca bunlar da şaşırmış. Bacaklarıma da deri koymuşlar oraya da iki ameliyat düşünmüşler, fakat tek ameliyatla halloldu. *(Güçlkle yürürken)* Onlar ayağa kalkması, yürümesi biraz uzun süre alacak demişler, fakat ben ameliyattan on gün sonra ayağa kalktım, yürüyemiyordum ama üç dört adım atabildim.

[Hakkı perdenin arkasından çıkmıştır, normal yürüyüşüyle yaklaşır. Ferhat alkışlar onu.]

Hakkı - *(Anlatır)* Bunlar onları da çok şaşırttı. Hepimiz şaşırttık. Sen hiç tasalanma ana, Ferhat da şaşırtacak eminim. Operasyondan sonra hastanede ayakta tedavi gören, Eylem, Ahmet, Güzel arkadaşlar, emniyete götürüldüğünde, Vatan'da kendilerine denmiş ki...

İhsan - (1. Görevli, gazete copu kendi ayaklarına vurarak) Hadi size çikolata dağıtacağız, Hakkı'yı da geberttik.

Hakkı - (Gülümser) Bunu duyunca vay dedim, turizmci yani turistik bir otelde ütücü, ben Hakkı Özen, ne önemli adammışım ki böyle, cesedime güvenlik çikolata dağıtıyor, dedim.

[Ferhat, Hakkı'ya yaklaşıyor.] Ferhat - Çuku ta ta ta ta ta? [Hakkı ceplerini arıyor, bir kağıtlı şeker verir ona.]

65

Hakkı - (Sevecen) Bo bo bonbon! **Ferhat** - (Sevinçli) Bo bo bo bo bo

Hakkı - Şimdi beni nerde görseler, oo maşallah Hakkı Bey diyor polisler, çok çabuk toparlandın! (Acılı güler) Bir yerde onlarla da böyle içli dışlı olduk işte. Hülya Şimşek'in ağbisi Ali'yi, bu bizim adamımız deyip, öteki ekibin elinden alıp bir anlamda canını kurtarmışlar! (Otururken) Armutlu'da teslim ol çağrısına eyvallah demeliydik öyle mi ana, belki de, o zaman Nail Çavuş değil, Eyüp Samur, Muharrem Çetinkaya bütün ötekiler yaşıyor olacaktı? Yaşıyor olacaklar mıydı? Bilmiyorum, bilemiyorum, biz onlara layık olmak istedik, direndik, bizim yerimize onlar da olsa, öyle yapardı.

[Sessizlik.

Gözler Tutuklu Ailesi Anadadır.]

Tutuklu **Ailesi** - Sorum Armutlu halkına, nerdeydi, gel buyur ettiğinin sorumluluğunu almaz mı insan? Barikat, üç beş levha, eski ev eşyaları, taş, sopa, hani halkınızdı asıl barikat?

Yayla - Ana ne oldu, az önce benden yanaydı tutumun? Sen kendin halk değil misin sanki? Alibey-köy'de oturmakla bizden farklı mısın?

Tutuklu Ailesi - O farkı siz iki de bir gözümüze sokuyordunuz bizim!

[İhsan gazeteden, maske yapmıştır kendine.] Yayla - (Yeniden kendine dönmüş) Armutlu Armutlu olalı, onca polis görmemişti, resmi karakol polisi yoktu, hepsi de infazlara giden özel tim, hepsi de iri yapılı, panzerleri, özel araçları, kepeçleri,

66

ambulansları ile geldiler. Akrep dedikleri şu araçlar var hani tenekeden zırhlı, bunlarla geldiler.

[Yayla, İhsan'ı maskesiyle görünce ürkmüştür, damağını kaldırır.]

Yayla - Anoo...

1. Görevli - (İhsan gazeteden maskesiyle) Ne var, ne bakıyorsun?

Yayla - (Soğukkanlı olma çabasında) E, savaşıyorsunuz ya, ona bakıyorum.

1. Görevli - (Yayla'yı fırlatıp atarken) Defol git buradan, sinkaf, hadi!

Yayla - (Düştüğü yerden) Polise bir yumruk desen sallamadan böyle yamulmak bizim karizmamıza yakışmaz ama, bizim de üstümüze gaz bombası sıkıldı.

(Güçlülükte solurken) **Biz Armutlu halkı**, hem suçlu hem güçlüyüz biz, ne size, ne devlete yaranabildik!

[Ahmet de 2. Görevli edasında gazeteden copuyla yetişip, Yayla ya vurmaya başlar.]

Yayla - (Ceninmişçesine kıvrılırken) Direnişçilere, partiler, sendikalar, dernekler gibi ne haliniz varsa görün diyemeyip kucak açtıksa da uğurlarına ölmeyi göze

alamadık, almak gerekti, bizim canımız can değil çünkü, nasıl oluyorsa, biz halkız yeniden doğuyoruz ya ölümlerle, kabahat bizde!

[Ahmet, 2. Görevli edasında birkaç adım uzaklaşmışken, hızla dönüp, Yayla 'nın yüzünü tekmelercesine devinir.

Disko müziği patlar.

Havai fişekler.

67

Ferhat, sinirsel çılgınlıklarla Ahmet'in üzerine atılıp, hırpalar onu.

Hakkı ve Gülizar güçlkle yatıştırır Ferhat'ı. Ferhat ağzından çıkardığı bonbonunu Yayla'nın ağzına tıkar.]

Yayla - *(Kalkarken)* Armutlu halkında emeğin vardır senin, sağ olasin Ferhat'ım!

Tutuklu Ailesi - Emeklerini katliamda onları yalnız bırakarak ödediniz.

Yayla - Tamam ana tamam, söyledim, bizden kötüsü yoktur, biz Armutlu halkı da merak ederiz, biz neyiz? Bu yüzden bir süredir kendi öz tarihimizi yazıyoruz, sabrını eksik etmezsen dinle.

[Yayla çantasından üzerinde değişik el yazıları bulunan bir takım kağıtlar çıkarmıştır.]

Yayla - *(Ötekilere)* Bizden kötüsü olmadığı gibi, noktam virgülüm de eksiktir yoldaşlar, imlasız ama, tarihe, Armutlu'da bir gün doğdu Armutlu halkı diye başlık düzdüm.

[Ferhat onun elinden kağıtları çekelemek ister.]

Ferhat - **Bo bo bo bo bo bo!**

Hakkı - *(Ferhat'ı yatıştırırken)* Senin kağıt kalemlerin burada, hişt! *[Ferhat bir köşede resim yapmaya başlar.]*

Beşinci Ziyaretçi'nin Kabahati - **Yayla**

Yayla - *(Okur)* ARMUTLU'DA bir gün doğdu Armutlu Halkı Önce yerlerimizi çevirdik Büyük Büyük

68

sonra her çevrilen parselin içine

evlerimizi yaptık küçük küçük

oturduk içine

Divanımızı yatağımızı

Televizyon yok

Elektrik yok

Mum ışığına razıydık.

Evimizde sabah kalktık.

Ne görelim sarılmışız

Dört bir yandan zabıtası polisi

Evlerimizi yıkmaya gelmişler

Dozeri keçesi balyozu manılası elinde.

[Diğerleri Armutlu tarihini dinlerken, bedenleriyle kule oluşturmaya başlarlar.]

Yayla - *(Okur)* Direndik copuyla sopasıyla saldırdılar üstümüze Yaşlı analarımızı saçından tutup sürüklediler yerlerde Bir anda 80 ev yerle bir oldu Armutlu'da **onlar gitti**

Başladık geri kalan kırılmayan malzeme ve tuğ lalarımızı

yeniden yapmaya, başladık 3 ev 5 ev Her geçen gün çoğalıyorduk Armutluda 10'ar 20'şer

Her gün geçtikçe büyüyordu Armutlu Her geçen gün çoğaldı. *[Bedenlerden oluşan kule yükselmiştir.]*

Evlerimizin çoğaldığını gören gözler hazmedemedi

Bizi tekrar yeniden çevirdiler etrafımızı Bu sefer daha güçlü Daha kalabalık **polisi** askeri çeviği zabıtası yine yıktılar.

[Bedenlerden oluşan kule devrilir. Yeniden toparlanma çabasındalar.]

Yayla - *(Yıkıntıya yönelirken, ezber)* 220 evimizi yerle **bir** ettiler

Yağmur yağış kar buz altında yeniden toparlandık.

[Yayla da bedenini kulenin oluşumuna katmıştır.] **Yayla** - **O** akşam belki vardık bin kişi

Her birimiz bir yerlerden gelmişiz **Jale** - Anadolu'dan Tokat'tan **İhsan** -

Urfa'dan Sivas'tan **Hakkı** - Erzincan'dan, Erzurum'dan **Gülizar** - Çanakkale'den

Van'dan **Ahmet** - Tunceli'den Maraş'tan **Yayla** - Konuştuk kendi aramızda **Jale** -

Birbirimizi ikna etmesini öğrendik **Hakkı** - Biz de bu vatanın evlatlarıyız **Ahmet** -

Biz de bu vatana hizmet verdik **İhsan** - Askerlik yaptık vergi verdik **Gülizar** -

Bizim de bu ülkede barınma hakkımız var

Yayla - Bir avuç toprağımız neden olmasını hep beraber karar verdik.

70

[Yayla kulenin en üstündedir, dengesini güçlkle korumaya çalışır.]

Yayla - Armutlu'yu daha büyük Daha güzel yaptık Tekrar geldiler leş kargaları.

[Yayla ve diğerleri yıkılır.

Yıkılanlar inatla yapılaşmaya başlar.]

Yayla - *(Tepeye tırmanma çabasıyla)* Gelin bu sevdadan vazgeçin buraları size yar etmeyeceğiz ve olmayacak da dediler.

Bizim söylediğimiz ise bu sevdadan vazgeçmeyeceğiz Buraları zaten bize yar.

[Yayla bu kez daha güçlü dinelmiştir kulenin tepesinde.]

Tekrar geldi Devletin kolluk kuvvetleri ve aynen şunu söylediler

oho, bu manzara bu doğa güzelliği bu deniz

kim burada yaşamak istemez

Bizler de hep bir ağızdan bizler denizi görmek

doğayı görmek değil

bizler barınma hakkımızı savunuyoruz deyince

vay anam kıyamet koptu. *[Bedenlerin oluşturduğu kule sallanıyor.]* **Jale** - Bunlar

örgüt **Hakkı** - Bunlar anarşist **Gülizar** - Bunlar vatan haini **İhsan** - Furya saldırın.

[Disko müziği patlar. Havai fişekler.

71

Kule yeniden çökmüştür.

Bedenler ritmik bir şekilde uğunurken dahi yeniden yapılaşma çabasındadırlar inatla.]

Tutuklu Ailesi - *(Alaycı alkışlar)* Bunları bilmeyen mi var, her gecekond

mahallesinin başına gelendir? Onca düşüp kalkmanıza yazık, 19 Mayıs gençlik

gösterileriyle beni kandıracağınızı mı sandınız?

[Herkes yerine oturmuştur.]

Ahmet - *(Yerden topladığı elmalardan birini dişlerken)* Biz bir inadı sergilemek istemiştik ana, *(Ötekilere de uzatır)* bazı konularda halkın inadı da direnişçiden az değil.

Tutuklu Ailesi - *(Gözleri göstermelikte)* Gencini yok sayan milletin gençlik bayramı mı olurmuş, ancak lay lay lom, işte! *(Ötekilere)* Yiyin yiyin, bomba diye savurdunuz bari telef olmasın, bir çay bile haşlayamadım size, sen hort ben zort, kim verecek keçiye ot, iki taraflı inat için söylenir, sanki devletinki sizden az mı? *(Kağıtları alır eline)* Keşke okumam yazmam olaydı... *(Karıştırır)* Armutlu'da duvar kavgası, toprak kavgası, ağacın dallan bana sarktı kavgası, bulaşık suyunu benim kapıma döktün kavgası, suyu tükettin bana kalmadı kavgası, kadın, kız, Tokatlı, Ma-raşlı kavgası, hem de kafa göz yarmacasına çetin kavgalar onları yazmaz mı bu senin tarih?

Ahmet - Doğrusun ana, ne yapalım ki halk gerçeği bu, böyle...

Yayla - *(Küskün)* '96 ölüm orucu sonrası, cezaevlerine kamyonla yiyecek yığdığımızı hatırlayanınız kaldı mı acaba?

72

Jale - Pazar artığı deyip azımsamıyorum ama, kendinize çok da yük olmadan yaptınız, pazarda satamadıklarınızı dökecek değildiniz ya!

Yayla - Yalnız pazarcılar değil, köyünden getirttiği nafakasını da hapishaneyle bölüşenler vardı aramızda, ama zarar yok, unuttun gitsin, zorla müdahaleye uğradınız belki hepiniz, elimiz kolumuz bağlı durduk biz Armutlu'da, bir şey yapmadık, yapamadık!

[Sessizlik.]

Ferhat bitirdiği resmi Hakkı'ya uzatmıştır.] Ferhat - As... Asalım. **Hakkı** - Aferin sana. Bu ne böyle? **Ferhat** - Kara bulut, yüce Tanrı Hermes'le, Argos kralının kızı İo, bu bulutun arkasında buluşuyor.

Hakkı - *(Şaşırmıştır)* Tanrı Hermes? **Gülizar** - Mitolojiden? Yani sanırım öyle...

Tutuklu Ailesi — *(Bir mucize karşısındaymışçasına)* Hakkın kudreti işte! Ahmet - Hakkın mı, halkın mı ana, kızlarım öyle derdi, halkın... **Hakkı** - Bu bulutu üfleyen kadın peki?

Ferhat - Yüce tanrı Zeus'un karısı kıskanç Hera, kara bulutu üfleyince, kocasıyla İo'yu birlikte yakalayacak. As, as, asalım.

Hakkı - *(Resmi perdeye iştiririrken)* Sevgi Evi'nden alışkın ana, resimleri asıyoruz, başışla.

[Ferhat mutlu yeni bir resme davranır.]

Tutuklu Ailesi Ana, kağıtları Yayla'ya uzatmıştır.]

Yayla - Oku diyorsanız okuyayım.

73

Tutuklu Ailesi - Devletin tarihi gibi kendine yontmaya-caksan oku bakalım!

Yayla - *(Aranırken)* Yonttuk mu yontmadık mı, karar senin ana! *(Okur)*

Günlerden bir gün gençler geldi Armutlu'ya Bunlann ney için aramızda olduğunu tam bilmesem de

çok iyi çok dürüst insanlardı. Yemek ve çay içmeye gelirlerdi ama bir sorunumuz da olduğunda acıkmak susamak bilmeden en önde onlardan biri koşardı çözmeye nerde yatarlar nerde kalkarlar kimse bilmezdi. Armutlu halkı, bölge bölge nöbet

tutardı halk, düşmana karşı evinin yuvasının nöbetini. Sabahlara kadar karda buzda ayazda nöbet tutardı, gençler de bizimle birlikte nöbette. Yani sizlerin anlayacağı herkes Armutlu'da tek bir aile gibiydi. Kimse kimsenin dedikodusunu yapmazdı.

[Yayla dur aksamıştır.]

Tutuklu Ailesi - Ne diyeceğimi bildin de mi durdun? Hiç dedikodusu yokmuş Armutlu'nun. Gençlere gammazladıklarınız peki?

Jale - Köylünü akrabaları, Armutlu'ya getirteceğim diye, bir teneke peynir rüşvet mi istersin...

İhsan - Yeni gelenleri eve yemeğe davetleyip, kendi adamı yapmaklar, o şundandır bu bundandır diye dışlamaklar...

74

Gülizar - Küçük hesaplar, yalan dolan....

Tutuklu Ailesi - (Ahmet'e) Bütün bunlara da halk gerçekliği mi diyeceğiz oğlum, nesebimiz amma da geniş imiş bizim?

Ahmet - Evet ana, bu da halk gerçeğimiz, küçük hesaplar için, küçük paralar için birbirlerinin gözünü oysalar da evi, damı için bir araya gelmeyi bildi Armutlu, yalnız kendi evini damını değil, kavgalı komşusununkini korumak için gözünü kırpmadan ölüme gidenler oldu.

[Ferhat ikinci resmi uzatır, tanımlayarak.]

Ferhat - Kıskaç Hera, İo'yu, insan sesli beyaz ineğe çevirdi, başına da yüz gözlü bir nöbetçi, dev Ar-gos'u dikti.

Tutuklu Ailesi - Halkın kudreti?

Ahmet - Bütün çelişmesine karşın yine de halk ana, başka bir dayanağımız yok!...

Ferhat - Yüce tanrı Zeus'un isteğiyle, tanrı Hermes, çoban kılığında gelip kavalını çaldığında dev Ar-gos'un yüz gözü birden kapanıp, uyuyor, insan sesli beyaz inek İo özgür artık.

[Resim perdeye iliştirilir.]

İhsan kırsal bir ezgi için kavalına davranır.]

Yayla - Okuma demediğinize bakılırsa... (Okur) Bu

böyle olmayacak deyip tekrar bir araya geldik. Sözü sohbeti çekilen mahalle oluyoruz Mahalle büyükleri aramızda toplantılar yaptık Armutluyu 4 bölgeye böldük 1inci, 2nci, 3ncü, 4üncü diye.

75

Kendi aramızdan insanlar seçtik, emin insanlar 5'er 5'er, bunun adına da mahalli komiteler dedik kendi aramızda.

Daha sonra halk meclisleri kuruldu. Halk mahkemeleri, halkın istek ve talepleri Halk meclisine gelirdi

Halk adına karar alma karar verme yetkisine sahipti komiteciler.

Armutlu bir kültür yuvası haline geldi gençlerin sayesinde,

Sonunda kazanan halkın gücü oldu, Halkın kendi örgütçülüğü kazandı Armutlu'da.

[Tutuklu Ailesi Ana, Yayla'yla göz gözedir.]

Yayla - Tamam ana, tamam, senin o baktığından da var! Şehit olan bir genç için anma töreni. (Okur) Bütün halk meydana toplandık. Önce yine gençler konuştu.

Sonra saygı duruşunda durduk. Sonra marşlar söyleyip sloganlar attık. Bir de

yazılı pankart açtık. Yağmur da yağmaya başlamıştı. Yürüdükçe ayaklarımız çamura batıp batıp çıkıyor. Cenaze sırtımızda.

Bu arada hiç ummadığımız bir şey oldu, Armutlu'nun bütün giriş çıkışlarını çevik kuvvet sarmıştı, havada helikopterler, sokak aralarında panzerler dolaşıyordu.

76

Orada binken halk hemen kaçışmaya başladık.

Herkes en **yakın** evlere girmişti.

Ben de benimkine.

(Duraksar) Duymak istediğin buysa duydun ana, topumuz tüfeğimiz olmadığından, sen de bilirsin, biz yeri geldi mi kaçışırık böyle.

[İhsan kavalı bırakmıştır. Ferhat dördüncü resmini uzatır.]

Ferhat - *(Huzursuzdur)* Kıskaç Hera, Dev Argos'un gözlerini tavus kuşunun kanadına serpeler, her yerde, her yerde gözleri var.

[Dördüncü resim de perdeye iliştirilir.]

Yayla - Ama bu diyeceğimi, okumama gerek yok, övünmek olmasın diye yazmadım. Evimin kapısına sığındığımda, gençlerden birinin bana doğru geldiğini gördüm abla dedi, bana yardım eder misin, iki arkadaşımı çıkardım ama ben çıkamadım, **etrafım iyice sarıldı, tek** çıkarsam hemen göze çarparım, yanımda bir bayan olursa fazla dikkat çekmem, dedi. Ben çok korkmuştum, çok tehlikeli **bir işti** onunla gitmek, belki polis ona ateş edip beni de vuracaktı, vurmasa da tutuklar, tutuklamaz mı! Elim ayağım korkudan titrese de, yürü kardeş dedim, o da bana, abla çok yürekliymişsin, dedi. *(Ağladı ağlayacak)* Ben de hadi hadi yürü git şimdi beni ağlatacaksın, dedim, köprünün orda ayrıldık, **arkasına** bakmadan gitti.

[Ferhat beşinci resmini uzatır.]

Ferhat - *(Umutsuz)* İnsan sesli beyaz inek İo, gözlerden kurtulmak için, Boğaz'ı geçiyor, Buzağı Geçidi,

77

Bosfor, Bosphorus, ama kıskaç Hera, bir at sineği musallat etti ona, Kafkasya'ya göçmekten başka çare **yok**.

Yayla - *(Aranırken)* Bunu beğenmedinizse, siz asıl arazi arsa mafyası karşısında görecektiniz Armutlu'yu... İster dinleyin ister dinlemeyin, okuyacağım. En eski dedelerimizden biri yazmıştır. *(Okur)*

Armutlu Halkı biz halkız, böyle çapulculara talancılara meydan vermeyeceğiz deyip Mafyayla burun buruna geldik, mücadele verdik.

Bu şahıslardan kimseye barınma hakkı verilmedi Armutlu'da. Armutlu'nun parolasıydı, Bir ıslık tehlike arz edildiği zaman bölge bölge. Bir ıslıkta alanlara binlerce insan çıkardı.

Tutuklu Ailesi - Belli ki yenileriniz unutmuş ıslığı, eskilerin anısındadır artık.

Gülizar - Belki de yalnızca Sevcan'da duyurabildiler.

Yayla - *(Aranırken, biraz güçlenmiş)* Sevcan'ın bölümü burada işte. Kapı komşuyla ikimiz yazdık, övünmek gibi olsa da, ola koşun! *(Okur)* Bir gün çocukları okula göndermiştim. Ben de sabah temizliği yapıyordum. İki üç saat sonra kapım kırılacak gibi dövüldü. Oğlum kapıda. Her tarafı titriyor. Ne oldu oğlum, neden geldin?

Panzer panzer deyip duruyor, Sevcan'ı ezdi!

Ben ve komşularım okulun oraya nasıl gittiğimizi bile hatırlamıyoruz. Armutlu halkının çoğu oradaydı. Hepsi ağlamaklı hepsi çok öfkeli. Polise ağzına geleni söylüyorlardı. Sevcan'ı ezen polisi eline geçirirse linç edeceklerdi.

Sevcan'ın topu teneffüste panzerin altına kaçmıştı.

Koşup topunu almak istemiş ama koskoca demir yığını panzerin altında kalacağını hesaba katmamış

beyinciği oraya buraya saçılmış, yerlerde. Oysa Biz Armutlu halkı olarak okulumuzun bahçesinde panzer istemiyoruz, panzerlerin gölgesi altında yaşamak istemiyoruz diye dilekçeler döşenmiştik çok zaman önce. Sesimizi hiç bir makama duyuramadık. Sevcan bu sağırlığa kurban gitti.

Ferhat - (*Gergin, salıntılı*) İnsan sesli beyaz inek, Kafkasya'da yüreğini bir kartalın kemirdiği, Pro-metheus'a rastlıyor, Prometheus bir kayaya zincirli.

[*Tutuklu Ailesi Ana, Ferhat'ın resmini alıp bakar.*] **Tutuklu Ailesi** - (*Perdeye asarken*) Prometheus bu he mi,

(*Duaymışçasına*) "Sen yoksa beni yaşamaktan bıkar mı sandın?"

79

Kaçar çöllere giderim mi sandın,
açmıyor diye

bütün düş tomurcuklan?

Bak işte, yerli yerindeyim,
insanlar yetiştiriyorum bana benzer."

Nail'imden ne çok dinlemiştim, Goethe yazmış
ana derdi, bir Alman!

Yayla - Benim yazdığım ise... (*Okur*) Armutlu'nun boş, alan bir yerine
dedik bari bir çocuk parkı yapalım. Adı da Sevcan olsun demekle olmaz bir de tabela
asalım.

Polisler Sevcan'ın adından korkmuş olacaklar ki tabelayı söküp götürdüler, bu seferde biz
bez parçasının üzerine Sevcan parkı yazıp onu astık. Ama onu da sürüyüp götürdüler. Biz
yine yazıp astık, onlar götürdü. Biz yine yazıp astık Onlar...

[*Yayla kağıtları çantasına koymak için özenle katlar.*]

Yayla - İster beğenin ister beğenmeyin, böyle bir anısı var Armutlu'nun, böyle bir
tarihi... (*Hatırlamaktan hoşnut*) Bir de kentli haklarımızı almak için, büyük şehir
belediyesine vardığımızda biz analar şöyle edip bağırmiştık, başkan dışarı çık, sana bir
şey deyecuk, ananı eşeğe kovalatacuk, ayıp kaçmasın diye yazmadım, başkan bizden kaçıp
dışarı çıkmıydı, belki de yazmalı...

Ahmet - (*Yayla ya*) Ölüm orucunu nasıl tarihe düştü Ar-

80

mutlu, kusura bakma, suç, suçlu aradığımdan değil, bu benim kendi merakım?

[*Yayla, güvensiz, yeniden çıkarır kağıtları.*] Yayla - Bu kimin yazısı çözemedimse

de şöyle demiş, belki de kendimin? (*Okur*) Cezaevleri direnişi süreci geldi çattı
insanlar inatçı kavgacı cezaevlerinde açlık grevi arkasından ölüm orucu direnişi
devam ederken AB ye girme sevdasıyla şartlı tahliye sonucu cezaevlerinden
bırakılan ölüm oruççuları temiz hava bulmak için Armutlu'yu seçtiler. İlk ölüm
orucu evi...

[Disko müziği patlar. Havai fişek.]

Yayla - (Ağlamasını güçlükle bastırarak) Armutlu'nun nazlı gelini Şenay yoldaşım kocasının özgürlüğe kavuşması için yoldaşlarının özgürlüğe kavuşması için kendi evini ölüm orucu evi olarak tayin etmişti kendi isteğiyle, 2 çocuk annesi yoldaşımı çocuklarının gözü önünde şeyt ettiler. 23 Nisan idi Çocuk bayramı Evim evim odaları dertli evim!

[Yayla çarçabuk gözünün yaşını siler.]

Yayla - (Okur) Ölüm orucundan birçok insan geldiği için yetmedi Şenay yoldaşın evi

81

birkaç ev daha açıldı Armutlu'da direniş evi Gazi evi derken toplam beş ev hazırды her şeye refakatçiye derinişçiye gerekirse 10 ev 50 ev hazırды yoldaşlara. Şu anda ise abluka altında. Armutlu işgal altında. [Sessizlik.]

Tutuklu Ailesi - Ekmek, tatlı dağıttıydılar, çekinmeyip alaydınız bari!

Yayla - Çekinmedim, onu da yazdım ana! (Okur)

Yaptıkları yanlarına kâr kalınca halka şirin görünmek için ekmek ve erzak dağıttılar Armutlu'da. Alan da oldu almayan da fakat alan çok oldu. Bunu böyle düşünmek lazım, verilen ihtiyacın adı sanı belli olsun olmasın insan sağlığına zararlı olmadığı bilirse düşman dahi verse alınır, neden çünkü ihtiyaçtır. Mağdur olan her kimse alır, alabilir çünkü her şey bedava. Bedava sirke baldan tatlıdır.

82

[Yayla kağıtları çantasına yerleştirdikten sonra, kimsenin yüzüne bakmak istemez.]

Yayla - Eh, biz işte böyleyiz, kendinizi başka bildirmemizden iyidir demiyor muydunuz? (Birden isyankar) Yalnız Armutlu mu peki, bütün Türkiye ıslığa durmalıydı, ya durdurmadılar ya duramadı, hangisi?

[Şu an hepsinin bakışları yerdedir.]

Ahmet sırtını sıvazlamak ister Yayla'nın.]

Ahmet - Tamam Yayla kardeş, az biraz sakinle artık.

Yayla - Bırak, bırakın beni! Her şehit sonrası, ağlamak istesem de, dedim gözyaşı göstermek olmaz düşmana... İçim sele dönmüştür, hem devlet hem siz mağdur ettiniz bizi diyebilirdim, Armutlu'da diyen de var ama ben dimedim, ben Yayla, poliste Fadik diye bilinirim, bırak da ağliyorum!

[Ferhat altıncı resmini uzatmıştır.]

Ferhat - (Sevinçli) İnsan sesli beyaz inek İo'nun torunu, alnı kırmızı bantlı, Prometheus'u özgürlüğüne kavuşturuyor ya ya ya şa, hayata!

[Ferhat son resmi hamur tahtasının üzerine bırakır.] **Ferhat** - Bereketlenir!

Tutuklu Ailesi - (Yatağın altından bir dergi çıkarıp, sayfaları aranır) Benim sualim yine de ortada, şöyle edip, böyle diyen kendine acındırıyor, hepiniz haklıysanız, kim sırtlanacak bu lanet samur kürkü? (Dergileri havada sallar) Benim oğlum bu kadar mı ha, bu kadar mı, adı soyadı, şehitlerimiz ölümsüzdür, Şenaylar, Gülsümanlar bu kadar mı, adı soyadı, şehitlerimiz ölümsüz... Halkım seninle

83

ekmeğimi bölüşemedim, canımı bölüşüyorum diyen Sevgi Erdoğan ölümsüz,

Kulaksız kardeşler, Fırat Tavuk, Hülya Şimşek, Osman Osmanoğlu, ölümsüz! Bana kendine acınmayı bırak ana diyo-dunuz, kendine acınmak mı bu?

[Disko müziği patlar.

Havai fişekler.

Tutuklu Ailesi Ana, canhıraş ıslığa kesmiştir.]

Yayla - Ana senin de tansiyonun fırlayacak!

Tutuklu Ailesi - Ölen öldüğüyle kalsın öyle mi? (*Islık*) Vay gidi gidene! (*Islık*) Sakine Ana'nın sözü, hayvan desen bebelerine sahip çıkar idi, biz çıkamadık, vayına durdurdular çocuklarımızın! (*Islık*) Neye güvendiniz ay oğul, ay kız, halk ben isem, Yayla ise, sen isen, bizim kendimize faydamız yoktur, zafere nerden olacaktı?

[*Tutuklu Ailesi Ana baygınlık geçirmiştir. Ziyaretçileri başına üşüşür.*]

Tutuklu Ailesi - İyiyim ben iyiyim. (*Jale 'ye*) Hele sen, çek elini üstümden!

Jale - (*Çekilirken*) Siz olmasaydınız, dört mevsim sürmezdi bu direniş ana, hâlâ sürüyorsa, siz varsınız diye, ama benim çocuklarım bu kadar mı değişinden belliydi, sonunda kabahatliyi buldun, belki de ta baştan, örgüt! (*Gözleri Yayla'da, gergin*) Anladığım kadarıyla, bu konuda yalnız da sayılmazsın...

[*Yayla sinmiştir.*]

Tutuklu Ailesi - Gözlerini ondan çek de sen bana bak bana!

84

Yayla - (*Güvenli*) Anamızdır, hem deneyi, hem emeği konuşuyor...

Jale - İster darıl, ister gücen ana, tıpkı, aydın sanatçı, demokratik kitle örgütleri gibi bakıyorsun yüzüme, ben mi sen mi yabancı? Belki sen de şimdi tıpkı onlar gibi, 19 Aralık öncesi ölüm oruçları bitirileydi bunlar yaşanmazdı diyeceksin. Oysa operasyonların bir yıl öncesinden planladığını açıkladı devlet, öyle değil mi Ahmet Ağbi, mutabakat arıyor görünürken, yalan söylüyordu, yalanı ortaya çıktı, hem de resmi raporlarla, işte Gülizar, en yakın tanığı, 19 Aralık öncesi böyle diyenler artık susuyor, İhsan Ağbi, aydın sanatçılarla yeniden görüşmede, tersten düşünen belki de bir sen kaldın ana.

Altıncı Ziyaretçi'nin Kabahati - Jale

Tutuklu Ailesi - Kaldımsa kalayım, ben onu bilir, onu söylerim, siz örgüt olaydınız, bu eylem eylem değildir derdiniz, devletin ekmeğine yağ sürdünüz.

Jale - Yazık, bunca sohbetimiz boşa gitmiş ana, biz değişini bile esirgedin bizden, yeniden başa dönüyorsun.

[*Sessizlik.*

Jale'nin gözleri Ahmet'tedir.)

Ahmet - İnsan olan yalnız başkalarını değil, kendi kendini de tekrardan sorgulamalı. Herkes sözüne dikkat ederse, yararlıdır.

Tutuklu Ailesi - Başa döndükse döndük! Sözümü sakınmaya da hiç niyetim yok, herkesten insanlık

85

beklediniz, aydından, sanatçıdan, kitle örgütlerinden, sizde insanlık var mıydı, peki?

Yaşadığınız zulmü temcit pilavı edip önüne sürünce kanacağımı mı sandınız?

[*Sessizlik.*]

Jale - (*Eli kolyesinde gergin*) Son tahlilde kimseyi de ikna etmek zorunda değiliz... Bağışla Ahmet Ağbi..

Gülizar - Ah, kaç kez söyleyeceğiz ana, senin çocukların, tarihsiz, bilinçsiz, insansız yaşamaktansa, ölüme gitmeyi kendileri istedi.

İhsan - Ölüm orucuna, feda eylemine katılmak isteyenler arasında yarış vardı, Gülsüman, Şenay'ı hatırla, yalvar yakar, neredeyse aracı koyacaklardı.

Tutuklu Ailesi - (*Acılı güler*) Yarışmış! Ben hatırlasam hatırlasam, Erdem'le Pınar'ın Anası Şenay'ın son günlerine yakın, ne kadar uzadı değişini hatırlarım, "Abla be, ne kadar da uzun sürdü?" Bir de Gülsüman'ın rüyasını hatırlıyorum, kendi tabutunu sırtında taşıyormuş rüyasında, sırtı ölüm döşeğinde yatak gören talihsiz kız kardeşim benim.

Jale - (*Patlar*) İşkembeden bir karar değil, biriniz söyle-senize şuna! Affedersin ana... Ben, ben sustum, hiçbir şey söylemeyeceğim artık!

Tutuklu Ailesi - İyi edersin, sus, avukatlarına güveniyorsun nasıl olsa!
[*Sessizlik.*]

İhsan - (*Sesini yumuşatma çabasıyla*) Kimsenin avukatlığı için değil ana, bu eylem kararının alınışı,

86

tam dokuz buçuk ay sürdü içerde, oğlun Nail de ben de katıldık!

[*Jale, sırtını duvara verip, kolyesini sürekli açıp kapar.*]

Tutuklu Ailesi - 9.5 yıl sürse ne olacak, insanını kırdıktan sonra eylem mi? İstedığınız kadar kendi istedi deyin, ben ta başa dönüp, neden benim oğlum demeyi sürdüreceğim ben, neden Fatma Ana'nın kızı, neden Sakine'nin Hülyası, neden? Sizde insanlık olaydı... İki yüz günü aşmışlar bırakmak istediğinde çorbacı deyip eğlenmekle kalmayıp, hain ilan ettiniz, neden? [*Yayla çantasına davranır, sorumlulukla.*]
Yayla - Armutlu'nun tarihine geçmiştir bazısı. **Gülizar** - İhanet eden kendi emeğine ihanet ediyor ana, biz bunu deriz. **Tutuklu Ailesi** - Bırakanlardan birine, Armutlu halkı önünde, "Bundan böyle hayatımı fahişlikle sürdüreceğim" dedirttiniz, siz bunu da mı edersiniz adama?

[*Yayla kağıtlarını çıkarıp okur.*]

Yayla - Armutlu katliamında şehit düşen, Arzu'nun kardeşi Ayfer daha on dokuzunda!

Gülizar - Canan, Canan Kulaksız on dokuzunda değil miydi peki?

İhsan - Beynini satan bedenini de satar ana, bu bir ahlak! Düşünmeyi bırakan, kendi canının derdine düşüp, savruluyor.

Gülizar - Her bırakandan sonra daha büyük bedeller ödemek gerekiyor, devlet her bırakandan güç alıyor

87

çünkü. İtirafçılaştırmaya bile cesaret edebiliyor. Ölüm oruçları kişisel kararlar olsa da, çocuk oyunu değil, kolektif!

Tutuklu ailesi - Neden örgütün başı, komutanlar değil de, bizim çocuklarımız peki?

Yayla - (*Kağıtlarını karıştırırken*) Yok ana, doğruya doğru, biz kayıt düşmüşüz, Armutlu'da, çok da komutan gitti, Zeynep Arıkan'a komutan deniyordu, Osman Osmanoğlu komutan, Sevgi Erdoğan komutan, Ali Rıza Demir, Gülay Kavak, Ümüştü Şahingöz komutan!

İhsan - Üzerimizdeki sansür öyle yoğun ki ana, komutanlarımızı kamuoyu eskisi gibi bilip tanıma fırsatı bulamadı, senin oğlun da bir komutan!

Tutuklu Ailesi - Fatma Ana'yı da küstürdünüz, ben Fatma Ana'nın kuzusu

diyeyim, sen komutan Zeynep Arıkan de, son gününü evinde geçirmek istedi de koyuvermediniz! Bir Huma kuşunu sesleyen olmadı başında, vasiyetiydi! Ben sesliydim ama, üç aylığımın peşine düşmüştüm o gün, allah cezama versin, verdi zaten!

Hakkı - Ana Jale yoldaş hiç başından ayrılmadı, türkülük sesi yoksa bu da mı kabahat, hem sayılı günlerinde ne dediğini, ne sayıkladığını bilmez insan, eve götürüldüğünde, polis basar zorla müdahaleye uğrardı, Zeynep yoldaşımızın güvenliği içindi eve salınmayışı.

Tutuklu Ailesi - Ya sabır ya selamet! Siz şimdi, Türkiye Halkları onlara zulmedenleri unutmayacak da dersiniz. Bıyığını kesen kurtuluyor. Sizi birileri örgütleyip bize yolluyor, dediğinde, ben o boy fukarasının makamında, doğrudur Zulüm Paşa, bizi bir örgütleyen var, senin zulmün demiştin, zulmü yanına kâr kaldı işte.

Yayla - (*Hatırlamaktan hoşnut*) Sopanı mahsustan düşürdüğünde o boy fukarası makamında nasıl da yerinden fırlamıştı ana, hatırladın mı, bunlara höt desen ne diyeceğini bilirsin? (*Beğenmiş, notlar*) Bunu da Armutlu'nun bir tarihine uysa da uymasa da düşmeli...

Tutuklu Ailesi - Oysa siz, bizim çocuklarımız, aklınız derya denizdi sizin. Herkesten büyüktü aklınız. Kıymetiniz dünyaya değerdi. Tutuklu ailesi deyip, bize siz de ihanetlik ettiniz. Her biriniz ciğerimizin bi parçasını koparıp aldı da öyle gitti. Ben de ölmek istiyorum. Beni de öldürün hadi! Bu şerefsiz dünyaya değer miydi? Şerefsiz dünya, gerisi yok, ilerisi yok, ne diyim?

Ahmet - Birilerinin avukatlığı demezen ana, direnerek ölüm bir mücadele biçimi, işçinin köylünün hakları için mücadele, IMF'nin zulmüne karşı, küreselleşmenin zulmüne karşı mücadele, biraz da öyle bakmak lazım, Afganistan halkı için mücadele, Irak halkı için mücadele, tarihsel bağlamda bir mücadele...

Tutuklu Ailesi - Tarih demeyin bana, son zamanlarda bir de ona düşman oluyom, tarihin bizi pek iplediği var sanki, oncası, çala çırpı başı boş yaşarkene, benim yavrum bu dünyaya layık değil miydi?

[*Sessizlik.*]

Gülizar - (*Sertlikle*) Oğlun bu dünyaya layık değildi ana!

[*Herkes Gülizar'a bakar.*]

89

[*Tutuklu Ailesi Ana da tedirgindir.*]

Gülizar - (*Yumuşak*) Kendine layık bir dünya yaratsın diye öldü.

Tutuklu Ailesi - Öyle dimesi kolay... Ya siz nasıl bir dünya yaratacağınız? Yalnız direnişi bırakmışlar değil, direnişten kaçan refakatçiler de korkuyor sizden. Ben korkmuyorum. Hadi vurun, öldürün beni! Benim yavrum, yavrularım gitmiş, devletten de sizden de korkum yok benim! İlla da sabır taşı olup da çatlamak mı gerek. Sabreden de sabrı tükenen de insan değil mi? Hoşgörü gerekmez mi?

İhsan - Direniş gerçeğinde her bir şey yaşandı, haklısın ana, ama insani duygusallık asıl burada gerekir, yoldaşlarına bir söz vermişsen yerine getireceksin, bu bir disiplin ve savaş ahlakı da bunu gerektirir.

Yayla - (*Kağıtlardan okur*) Armutlu halkı olarak ortak gözlemimizdir, refakatçileri ilaçlı baklavayla uyutanlar oldu, sonra da alıp çocuklarını gittiler. Yıldız gözlü

Adanalı kızın adı da Yıldız'dı, ailesinin yanında, liseye kadar hatırlıyormuş şimdi, felçli. Sesi kulağımızda, götürülürken, beni kurtarın, diyordu, ailesinden değilse bile, beynini sakatlayacak olanlardan, kurtarın beni diyordu!

Gülizar - İnançlarınıza saygı duyduk sizin, hoca istediniz çağırdık, biri ailenin töresi, diğeri, devrimci töreye göre, iki tören yapıldı. İhsan Yoldaş haklı, savaşıyoruz ana, bundan fazla incelik bekleme bizden. Bir tek şunu bil, kimseye zorla kal de-

90

medik, öfkemiz kaçanaydı, evet, bir çorbaya yoldaşının anısını satana, öfkemiz!

İhsan - Biz 19 Aralık sonrası da konuştuk, dedik uzun sürecek direniş, sürdürmeyi her biri onur saydı, ölüm orucuna durmak isteyenlerin sayısı, sayısız hâlâ.

[Ana derin bir sessizliğe bürünmüştür.]

Ziyaretçilerin Gerçek Sebebi Ziyareti

Ahmet - Sen gene istediğini düşünmekte serbestsin ana, ben daha önce değil, şu birlikteki sorgumuzda düşündüm, ölüm orucuna girenlerin kendi belirlediği bir yemin var, sözümde durmazsam, şerefsizden de şerefsiz olayım deniyor, kendileri böyle uygun görüp yazmışlar.

Gülizar - *(Kendi kendine mırıldanır)* Halkın onurunu temsil eden bandım, rengini şehitlerimizin kanından alan bayrağım üzerine ant içerim, ant içerim, ant içerim...

Ahmet - Bu durumda ihanet eden asıl kendine ihanet ediyor ana, hain lafı ise, bu ihanetin siyasal tanımı, kızlarım kimseden farklı değildi, ben Zehram'a son saatlerinde kapıda durup seslendim, benim kahraman kızım, dedim ama, onlara kahraman densin istemiyorum artık, kızlarımın yaşı küçük olsa da, iki kızımdan ikisi de kendilerine ve halka verdikleri söze sadık kaldı, yeminlerine yani... Çok güzeldiler, temizdiler, **saftılar**, **yine** de olağanüstü hiçbir yanlan yoktu, sen ben gibi, hepimiz gibi, bir insandılar, yeminlerine sadakat

91

gösteren diğerleriyle kızlarımın olağanüstü yanları işte bu!

[Tutuklu Ailesi Ana ağırdan Huma kuşunu söylemeye başlar. Oğlunun dergide çıkan resmi elindedir. Giderek yükselir sesi.]

Huma kuşu yükseklerden seslenir Oğul yar koynunda bir çift suna beslenir Oğul oğul sen ağlama kömür gözler ıslanır Ben ağlım ki belki gönül uslanır

Oğul oğul sen bağ ol da ben bahçanda gül olim Reva mıdır yanım yanım kül olim

Oğul oğul sen efendim ben kapında kul olim Koy desinler bu da bunun kuludur

Tutuklu Ailesi - *(Oğlunun resmiyle konuşurcasına)* Anan geri adım attı sandın öyle mi Nail'im? Yoldaşlarına kızsam da onlar benim damarımda kan olmuştur, geldiklerinde iterken, çaktırmadan bir bir kucakladım onları, hepsinde de senin kokun var.

[Herkes etkilenmiştir.

Jale de güçlkle engelliyor ağlamasını.]

Tutuklu Ailesi - *(Ahmet'e)* Direnişçilerin yemini meclis-tekilerin yeminine benzemez **diyorsun** he mi? *(Dergileri özenle yatağın altına yerleştirirken)* Onlar ne yemin etseler de insanı insandan, halkı halktan saydıkları yok, varsa yoksa sermaye piyasası, borsa! Anaların hassasiyeti kaç para eder ki, varsa yoksa,

sermaye piyasalarının hassasiyeti! Doğa bile onlardan anlayışlı çıktı, her
92

şehidimizden sonra, rahmetini esirgemedi bizden...

Yayla - *(Notları arasından aranırken)* Biz Armutlu halkı olarak, gökyüzü de ağlıyor dedik, her cenazede yağmur, yalnız ağlamıyor, şimşeği gürlemesi de var, biz buna Armutlu olarak, gökyüzünün öfkesi dedik.

Tutuklu Ailesi - Ne sizden vazgeçebiliyim ne sorularımdan, şinci acındım işte kendime, vay ki vay bana...

İhsan - Senin soruların ana, zanneder misin ki bizlerde yok, her sorunu biz her gün kendimize binlerce sorup, binlerce yanıtlarız, bütün iş yanıtlarda!

Tutuklu Ailesi - Benim yanıtlarım yok öyle mi? Sorarken, belki de sizi sağlama alıyordum ne biliniz?

[Herkes hayranlıkla bakar anaya.]

Tutuklu Ailesi - Hemen de kanıverin siz... Belki de bu dediğimi şinci kurup uydurdum!

Ahmet - Ah, sen bize dersin ama, asıl senin aklın derya deniz ana... *(Jale'ye, sevecen)* Gel kız buraya, sırtını duvara verip, ne kalakaldın öyle?

Jale - Sağol Ahmet Ağbi, burası iyi!

Ahmet - Ah, insanımız şu örgüt fobisini bir yenebilse. 12 Eylül'den bu yana, insanımızın başına ne geliyorsa örgütsüzlükten geliyor, sivil toplum örgütlerinin pompalandığı bir çağda, traji-komik-tir ana, kanarya severler, karpuzcular örgütleniyor ama direnişçilerin örgütlenmesi yine yasak!

[Ahmet törensi bir edayla kalkmıştır.]

Yayla'nın yardımıyla, emanetleri, paketten çıkarıp, bir bir Tutuklu Ailesi Ana'ya uzatır.]

93

Ahmet - Sana bi gelişimde ana, anılarımıza sahip çıkman için, Canan'ın gözlüğünü, Zehra'nın kırmızı eşofmanını, Gülsüman'ın çay bardağını, Şe-nay'ın çiçekli pijamasını, Hülya'nın hırkasını, sonra ölüm öncesi çiçeğe durmuş ağaçlar gibi yaptıkları el işlerini, onları getirdik sana, dedik bir baskında bizden iyi korur, anamızdır. *[Jale yaslandığı duvar dibinde ayağa kalkar, eli kolyesinde, ayın izlercesine, kıpırtısız.]*

Tutuklu Ailesi Ana, emanetleri tek tek hamur teknesine, törensi bir edayla yerleştirir.]

Tutuklu Ailesi - Keramet tasvirleri! Keşke her birini çocuklarımızın resimlerine sürsek de canlanıver-seler, gerek gölgeleri, gerek kendileri. Emanetiniz emanetimdir, can baş üzre!

[Disko müziği patlar. Havai fişekler.]

Tutuklu Ailesi - Hay akılsız başınız kopa sizin, hâlâ lay lay lom, bıkip usanmadılar! *(Oturmaya yönelirken)* Bu durumda samur kürkü ben sırtlanaca-ğım belki de, ben ile anam, ön tekerlek nereye giderse arka tekerlek de öyleymiş ya, bin yıllık yüz yıllık, bir yoksulluk, bir ölüm, bir ayrılık, kabahati kimse değil, Karacaoğlan sırtlansın belki de benimle...

Ferhat - Bobby Sand, İmmard Möller, Domenico Maraci-no, Pierino Matta, Tomax Karrera, Mitxel Saas-keta, Zeynep, Zehra, Osman, Hülya, Canan, Sevgi, hepsinin de karnı acıktı benim!

Tutuklu Ailesi - Tüpüm idare ederse, bir helva karıvere-yim size. *(Davranıp, tüpü sallarken)* Çay haşla-yamadımsa, davetsiz gelen çulsuz oturur dedi-

94

ğimden değil, Nail'im öyle derdi, bizi ayakta tutan yine de geleneklerimiz...
(*Yatağın altına eğilirken*) Ev tamtakır olsa da helva malzemesini eksik etmem,
anamdan öğrenmişim.

Jale - (*Fırlarken*) Sana yardım edeyim ana! **Tutuklu Ailesi** - Yardımlık bir durum yoktur!

Jale - Sesin hâlâ uzak bana, ne yapalım ana, öyle de olsa, bize her öfkeli olduğunda, ne dediğimize değil, nasıl yaşadığımıza bak, (*Birkaç disko devi-nişi sıralar*) böyle değil herhalde, seni asıl ikna edecek sen kendinsin, bir de bizim nasıl yaşadığımız, her zaman söylüyoruz, ailelerimize karşı, boynumuz kıldan ince!

[*Ferhat, Jale'nin bıraktığı yerden disko kıvrılışlarına başlar, gülerek.*]

Tutuklu Ailesi - (*Jale'ye*) Kimseye değil, yalnız sana kızsam da, Sevgi Erdoğan'ın şeyt düştüğünde senin yüzünü unutamam, ikimiz vardık başında, ben Sevgi'nin çenesini bağlıyorkene, öldürecekisin onu, bağlama ana, diye üzerime fırlamıştın, hem kendi yüzünü, hem benimkini çizikle-diydin, böyle! Şurdan tencereyi uzat bana.

[*Tutuklu Ailesi Ana, Jale'nin uzattığı tencereyi alırken, gözünü kaçırmaz ondan.*]

Tutuklu Ailesi - (*Yumuşak*) O boynundaki zincirle de oynayıp durma ikide bir, sen gene de hepimizden güçlü olmalısın. (*Ferhat'a*) Sana dimedim oğlum, sen oyna, oyna, heh, kıvrır, resmin iyiyse de senin gibi akıldan kıt bırakılanlara, açlığını böyle unutturuyorlar işte.

[*Tutuklu Ailesi Ana, Ferhat'ın karşısına geçmiştir.*]

95

[*Ellerini başının üstünde saklatarak, kısa bir süre oynar.*]

Tutuklu Ailesi - Heh, bir göbek de benden olsun, Sevgi Evi'nde de accıcık böyle edi ediverin, içinizin yangınını alır, kim bilir, hadi oyna sen oyna! Duyduğuma göre, orda da rahat komilermiş sizi, iki de bir baskın, gözdağı... Kendi sakatladığından bile korkar hale geldi bu devlet, allan sonunu hayreyleye.

[*Tutuklu Ailesi Ana yatağın altından bir parça un, şeker, yağ, çıkarmıştır, tencereye boşaltır.*]

[*Ferhat oynamayı bırakıp, onu izlemeye başlar.*]

Tutuklu Ailesi Ana'nin Kabahati

[*Hakkı tüpü yakarken, Ferhat çakmağı onun elinden almak ister.*]

Ferhat - Bo bo bo bo!

Hakkı - (*Çakmağı saklarken*) Bak bak bak, helva!

Tutuklu Ailesi - (*Tencereyi karıştırmaya başlar*) Anamla benim bir de acıklı hayatım var... Annem beni bebeykene terk etmiş gitmiş bilirdim, sonra bunun böyle olmadığını anladım, beni anamdan ayıran yoksulluk imiş. Ben ana olana kadar ana yüzü görmedim, anam ben ana olduğumda, Almanya'da bir fabrikada çalışıyım, fabrikada iş arkadaşına nerelisin kardaş diyi, Sivaslıyımı işi-dince, benim bir kızım vardı, çoktan bıraktım geldim, diyi... Sivas'ın hangi köyünde kızın? Deliş Paşa'nın köyü diyirlar. Arkadaşı ben de o köydenim, kızının adı ne? Annem ordan buluyor beni. Köye mektup yazıyorlar, köyden di-

96

yorlar ki bunlar İstanbul'a gitti. Komşu diyi ki, İstanbul'daki adresini bulup bana gönderin. Ağabeyi gelip bizden adres istedi, biz de anne-minkini aldık.

[*Ferhat kaşığı Tutuklu Ailesi Ana'ın elinden almak ister.*]

Ferhat-Bobo!

Tutuklu Ailesi - *(Verirken)* Sen de heveslendin demek, onca resmi yapan bir helva karıveremez mi? Ben de anama bir mektup yazdım.

[Ferhat hevesle karıştırıyor.]

İhsan, Karacaoğlan 'ın türküsünü çalar fonda.]

Tutuklu Ailesi - Canım anam diyim, anneciğim diyim mektubuma başlarken saygılarımla ellerinden öpiim, ama, içimden de sana ana demek gelmiyor, çünkü bunu hak etmemişsin. Ben anayım, dört çocuğum var, gel gör beni, çocuklarımı öpmeye kıymıyım. Gece kalkıp üstünü örttim, uyumazsa başucunda ninni söylüyüm, sen bunların hiçbirini bana yapmadın. Nasıl kızım diye sahiplenirsin, mektubumda isyan ediyim, gelecek-sen, vazgeç beni görmekten, çünkü ben de anne oldum artık. Böyle bir acıklı mektup yazdım ona. Annem de mektubumun karşılığını yazıyor, sen ne kadar bana isyan etsen, canım anam demenden biliyim ki beni sevisin sen.

[Ferhat kaşığı ağzına götürmüştür.]

Tutuklu Ailesi - Dur oğlum, yanacaksın, sıcak. *(Kaşığı elinden alıp üfler)* Anam mektubunda diyor ki, ben yavru diye kara taşı bağrıma bastım. Sıcak ateşin başından hiç kimse kaçmazdı, ben de sıcakta kaçmadım, yangına dayanamadım da seni

97

terk ettim. Bu ayın yirmi ikisinde Köln uçağına biniyim, Alman saatiyle şu saat, Türkiye saatiyle gece ikide hava alanına iniyim, gelin beni karşılayın...

(Ferhat yeniden kaşığı ağzına götürmüştür.)

Ferhat-Bobobo!

Tutuklu Ailesi - Dur oğlum patlama, bo bo bo, boşuna canlı bomba dememişler sana, daha pişmedi. Sen hele bir iyi karıştır, hepsi de sana. Eşime çocuklar perişan olur, dedim, sen karşıla, kaynanan gelirmiş herifim hadi gözün aydın, dedim, bu saatten sonra anan da olacakmış... Herifim dedi ki hanım benim neden anam oluyor, benim anam Hasköy'de... Ay ben de hiç ana demek içimden gelmiyi, ana demeyi bilmiyim ki... Di-yisin ya işte bak ana diyisin, dedi, gitti karşıladı. Ama ben uyumuyum, içimde bir heyecan, kalbimde şöyle bir gümbürtü var. Acaba annemi nasıl göreceğim, acaba ona sarılabileceğim mi, ana diyebileceğim mi?

Diyebilirim, neden diyemem ki, diyip, içimi rahatlatmaya çalıştım ama, içimdeki rahatlatmayı beni. Belki anne olmasaydım, böyle derin düşünmezdim. Bir ana çocuğunu nasıl bırakır? Gece üçte geldiler. Eşimin iki amca kızı bizde. Bir de ben varım. Bizim adam dedi ki, hanım siz şöyle bir dizilin, anan bakalım tanıyacak mı seni? Annem, aman yavrum, ana kuzusunu tanımaz mı, diye boynuma yapışıp ağladı. Ben şöyle demişim, kendimde olmayarak, karı beni bıraksana... Biz oturduk, annem hâlâ ağlıyor. Boşuna, dedim, ana olsan bırakıp gitmezdin. Yavrum bir daha yıkma beni, dedi. Ben her zaman her gün anayım, seni şu kanım-

98

dan canımdan yarattım, bizi ayırdılar. *(Çarçabuk gözlerini silerken)* Cahildim, güldüm, kakkahayla güldüm. Annem, bir küçük tavan var mı dedi, var, unun var mı dedi, o da var dedim, tavayı aldı, benim ahtım var idi, helva karıp sana yedirecektim, gel dizimin üstüme otur, beni hor görme, hatırım için iki kaşık ye, muradıma ere-yim, dedi.

[Tutuklu Ailesi Ana, tüpü kapattıktan sonra, helvayı üfleyerek Ferhat ' a

yedirmeye başlar.] Tutuklu Ailesi - (Annesidir şu an) Senin baban dövdü beni, döve döve köyüme götürdü, beşiğin de sır-tımdaydı, memeyi verdim mi bar bar bağıriyor-dun, anam dedi ki kızım belki memelerinde süt yoktur, birazcık helve yap da yedir, şöyle cıvık olsun, ağzına akıt, dedi, ben de kalktım helveyi pişirdim, sen hâlâ bağıriyon, helve çok sıcak ben onu bir tasın içine kodum, soğusun, geri döndüm, bir de baktım ki, kardeşimin karısı almış oğluna yediriyi, ne etsin o da yokluktan tabii... Bacı kurban olam, onu kıza yapmıştım, duymuyo ki, sen yine açsın... Şurama bir kara taş koyam, bunu da götürüm babasına verem, dedim... O gece sen ağladın ben ağladım, sabahı ettik, sabah ilen beşiği sırtladığım gibi, götürdüm babanın evine bıraktım seni. Ufak ufak kar yağıyordu. Yüzüne beyaz tülbent örtmüşüm... Babanın evi arkası taşlık, kendimi oraya sakladım, bitki gibi. Sen çır çır çığıriyorkene diyordum herhalde birinin çışı gelir, görür beşiği... Arada bir koşim, tülbendini silkeliyim kar yağıyor çünkü... Deden duydu, ağzıma bir küfür sallayıp da öyle aldı seni. Seni bırakmamın hi-

99

kayesi Karacaoğlan'ın saydığı üç derdin biridir, yokluk, ardından ayrılık da getirdi, şükür ölmeden gördüm.

Ahmet - Yıllar sonra da olsa ananın dizine oturmazlık et-meyeydin ana?

Tutuklu Ailesi - Benim yerime çocuklarım küçük onlara yedir, dedimse de, anam yok yavrum sana ahtım vardı, allahtan dileğimdi ne zaman kuzuma yetişirsem ben bu helveyi yedirecem, dedi, kucağına ottu, hem yedirdi hem ağladı.

[Tutuklu Ailesi Ana, tencereyi ötekilere doğru iteler.]

Tutuklu Ailesi - Buyur, siz de yiyin.

[İhsan'ın dışındakiler birer kaşık alır.]

Tutuklu Ailesi - Sen neden yemisin?

Ahmet - İhsan süresiz açlık grevinde ana, hapisten çıktıktan sonra başladı, tecrit kalkana kadar, yine de birlikte koşuyor bizimle, aydınlara, medyaya, derneklere, demokratik kitle örgütlerine...

Tutuklu Ailesi — *(Hüzünlü)* Bandımı da mı görmüyon ana, desen ya! *(İsyankar)* Ona buna koşmak yerine, geleni bile almayaydınız keşke, gidin size ihtiyacımız yok diyeydiniz, belki akılları başlarına gelirdi. Ben anamı ne zaman düşünsem aklım başıma gelir. Halk da bir ana değil mi? Halksız neye yarar bu beyler pašalar, halk olmasa onları kim bilip, tanıyacak, bizim gözlerimiz olmasa, kendilerini ya nerde görüp seyredecekler, onları şöhret yapıp şımartan da gene biz! Ne diyim, ola koşun, ne gerisi var, ne ilerisi, bu

dünya Sultan Süleyman'a desen kalmamış!

100

Tartışmaya Ferhat da Giriyor

Ferhat - Gerisi de var ana, ilerisi de, hatırlıyorum...

[Ferhat'ın tartışmaya bu tonda girmiş olmasını kimse ya-dırgamamıştır.

Konuşma sırasında, göstermelikte insanlığın direniş tarihine has tasvirler, gölge oyunları aracılığıyla verilir. Ferhat göstermelikle ilgilenmez, kendini sınırcasına, dili bir karış dışarıda, ayakkabılarını bir giyip bir çıkarıyor.]

Ferhat - Hatırlıyorum, bir yanı zulmünse, bir yanı direnişin tarihi dünya... Orta çağda da öyle olduydu, hatırlıyorum... Ortaçağın engizisyon mahkemelerinde

pişmanlıklarını söyleyenler, haçlı seferlerine yollanıp oralarda kırıldı, pişman olmadığını söyleyenler için ise, duvara örülme cezası, tuğla tuğla, hatırlıyorum, canlı!

[Göstermelikte feodallere karşı direniş.

Komün kentler, işçi ayaklanmaları.

Ferhat çok rahat giyip çıkarmaktadır ayakkabısını.

Kendine güveni gelir.]

Ferhat - Hatırlıyorum, bilimde estetikte sanatta en yeni, en eski çağlar idi... Hatırlıyorsam, bilmem de mümkün. Eski, orta, yeni çağları her gün kendi içimizde tekrarlatıp duruyorlar bize. Hatırlıyorsam, bilmem mümkünse, karar bildirebilirim. İnsan kendi içindeki orta çağdan kurtulup, halktan ve haktan yana olan çağı başlatmak zorunda artık!

[Ötekiler göstermeliği izlerken, ananın gözleri bir mucize karşısındaymışçasına, Ferhat'a takılı kalmıştır hep.]

101

Tutuklu Ailesi - (*Ahmet'e*) Hakkın değil, halkın kudreti demiştin he mi, anamla benim helvam da yaradı belki?

Ahmet - İnan Gök'ün şiirini duyurmadılar mı ana sana, onda da Wernicke Sendromu vardı ama, Korsakoff psikozuna girmedi, devletin müdahalesinden ayrı tedavi gördü çünkü!

Hakkı - (*Okur*) Unutulmayanlar Ve bir gün gelip "istiyoruz" dediler "istiyoruz anılarınızı da" istemedik vermeyi "yok" dedik "vermeyiz ölsek de" iki ismi vardı gelenin Bir tanesi Mengele'ydi Beyaz gömlekliydi Ötekini unuttum Üç kişilerdi aslında İki ismi vardı hepsinin Üniformalıydı biri Bir adı Hitler'di Ötekini unuttum Takım elbiseliydi üçüncüsü Avrupa'dan mı gelmiş ne Yoksa politikacı mıymış neymiş İsmi hepten unuttum Bak şimdi geldi aklıma Bunları sana anlatıyorum ama

Sen de bizdensin değil mi??? **Tutuklu Ailesi** -

(Gözünün yaşını silerek) Sen de bizden

102

misin diyor öyle mi? İyi demiş. (*Ahmet'e mahcup*) Kızlarına yazdığın kitabın mahkemesi ne oldu, kendime hücre örüp kapandığımdan gelemedim?

Ahmet - Savcının kendi ağzıyla istediği beraatı, başsavcı bozdu ana, bakalım!

Tutuklu Ailesi - (*Tasvirlere bakarken*) Ben bunları nasıl edip saklayacağım ki, belki de şöyle? (*Tasvirleri kucaklarken*) Davranın hadi!

[Ağaca törensi bir edayla tasvirleri asarlar.]

Tutuklu Ailesi - Dört mevsim kendini yaşadı bu ağaç, bundan böyle adı, Hülya olsun! Kendi açlığında, Armutlu halkını doyuran ermiş kız, Hülya Şimşek. (*Baş örtüsünü sıkıırken*) Eylem gömleğimi de alsam mı acaba? Bakarsın Ankara'ya bir yürüyüş olur. (*Kırmızı pelerinine bürünürken kendinden hoşnut*) Eylemlerde yere oturdum muydu, hiçbi polis söküp alamazdı beni. Tıpkı el işlerinin hizmetlisi Şenay'la Gülsü-man'ı koparamadıkları gibi... Varıp bir derneğe gidelim, epeydir bi çaylarını içmedim.

[Tutuklu Ailesi Ana, Ferhat'ın resimleri bulunan perdeyi çekip alır.]

Tutuklu Ailesi - (*Jale ve İhsan 'a*) Hele şunun iki yanına yapışın siz ikiniz.

[Hepsi Tutuklu Ailesi Ananın ardına düşmüştür. Jale ve İhsan pankartmışçasına perdeyi taşırlar. Hep birlikte göstermeliğe doğru yürünür.]

Tutuklu Ailesi - (Ferhat'ın elinden kavrarken) Yürü Ferhat'ım! **Ferhat** - (Adımları hâlâ sarsaktır) Benim adım?

103

Tutuklu Ailesi - Adın her ne ise, insan olduğunu unutmadın ya, Nail'im in ayakkabıyla bir sıkı yere bas, bizi kendilerine benzetemeyecekler. (Oklavasını göstermeliğe sallayarak) Ne istiyirsiniz bizim çocuklarımızdan ha, ne istiyirsiniz? (İzleyiciye) Ne istiyler? [Disko müziği patlar.

Havai fişekler.]

Tutuklu Ailesi - (Göstermeliğe, kararlı) Samur kürkleri sırtlarında paralanasıcalar! Hüseyin'in Kerbe-la'da dediğidir bu, size biat etmeyeceğiz!

[Sahnedeki tasvir ağacı ile ikiz kuleli orta çağ şatosunun resmedildiği göstermelik kalmıştır.]

18 Temmuz -13 Ağustos 2002 Ayaspaşa

UZAYAN YOLCULUK Kısa Oyun

107

Annem 'e ve

tarihsiz, bilinçsiz ve insansız

yaşamaktansa

ölümü yeğleyen

116 Can'a

Kişiler:

Ronnie.....Ronald Reagan (93)

Mommy.....Nancy Davis Reagan (82)

Gorby.....Afrikalı Erkek Bakıcı (35)

Not: Reaganlar tıbbi ve estetik anlamda destek aldıkları için onları canlandıran oyuncuların biyolojik yaş taklidine gitmelerine gerek yoktur.

109

Banttan Amazing Grace-Şaşırtıcı **Lütuf** ezgisi duyulur. Ronnie'nin yatak odası. Amerikan bayrağı, Tabanca, Per-sing 2 füzesi fotoğrafı, ABD Silahlı Kuvvetler forsu, General Electric amblemi, Cenaze Töreni Protokolü, binici **çizmeleri**, **Yıldız Savaşı ve diğer film** afişleri türünden semboller ve Güçlü Amerika ve Ulusal Yenilenme sloganlarının yer aldığı kartonlar yatağın altındadır, oyun sırasında gerektikçe çıkarılır. Ronnie ifadesiz bir yüzle yatağında yatar. Gorby yatağın başındaki koltukta uyulamaktadır. Alnında bir flaster **vardır**.

Mommy - (Dışarıdan) Umarım oyun saatini kaçırmadım **Gorby?** [Mommy boynunda incisi, koyu renk bir tayyörle girer.]

Gorby - (Ayağa fırlarken) Biz de az sonra başlayacağız First Lady'im. Genel temizlikleri henüz tamamlandı.

[Mommy bir çocuğa seslenmesine Ronnie'ye yaklaşır.] **Mommy** - Günaydın! Kim gelmiş, Nancy Davis Re-agan... Ronald Reagan'ın elli üç yıllık hayat ar-

110

kadaşı. Bizimki en uzun Hollywood evliliğiymi biliyorsun. Sen de yaşayan en uzun başkan, ama ne yazık giderek bir bitkiye dönüşüyorsun. Günaydın benim Uranüs'üm.... Günaydın Kova Burcum... Nancy'ine günaydın demeyecek misin?

[Ronnie tepkisizdir.]

Mommy - (Yatağın kenarına otururken, çaresiz) Ah Ronnie... Senin asla ulaşamayacağım bir mesafeye çekilmene katlanamıyorum.

Gorby - (Gururlu) Yeni bir oyunumuz var efendim. **Mommy** - Yeni bir oyun mu? Demek hâlâ öğrenebiliyor.

[Gorby yatağın altından çıkardığı tabancayı Ronnie 'nin eline tutuşturur.]

Gorby - Doktorları başkanına ait kimi sembollerin yakınlarında bulundurulmasını şiddetle öneriyorlar. (Kaldırırken) Korkmuş gibi yapıp ellerinizi havaya kaldırın First Lady'im, bu başkanımı çok eğlendiriyor.

Mommy - (Kaldırırken) Ay, çok korktum!

Gorby - (Elleri havada) Biraz daha abartmanızda yarar var.

Mommy - (Elleri havada) Ay ay ay çok korktum! [Ronnie'nin yüzü gülmeyele ağlama arası kasılmıştır...]

Mommy - (Elleri havada) Harika! Hastalığının üçüncü evresinden bu yana ilk kez gülümsüyor.

[Ronnie parmağını tetik yuvasına sokarak tabancayı döndürür.

Gorby telaşla Mommy' i kenara çekmiştir.]

111

Gorby - Atış mesafesinde bulunmamakta yarar var efendim.

[Ronnie tabancayı Mommy'e doğru fırlatıp atmıştır.] **Mommy** - Alındaki

flasterden anlamalıydım. [Ronnie'nin yüzünde gülme baskın çıkar.] **Mommy** - Bu kez güldü, gerçekten güldü!

Gorby - Tabanca kafama isabet ettiğinde çok daha fazla eğlenmişlerdi.

Mommy - Madem refleksleri yerli yerinde, şimdi hemen onu yataktan kaldırıp giydirmeni istiyorum **Gorby**.

Gorby - (Dolaba yönelirken) Gerçi şerif elbisesiyle de rahat ediyorlar ama...

Mommy - Hayır **Gorby**, siyah takım elbise, siyah kravat, ince çizgili gömlek... Ona her zaman en yakışandı.

[Gorby giysileri yatağın üzerine bıraktıktan sonra, Roni-ne' nin ağzına bir şeker uzatır.]

Gorby - Ah! Bağırduğım için başışlayın First Lady'im! Kendilerini yataktan çıkartabilmem ancak, jellybeans'le mümkün oluyor, sayın başkanım o arada elimi ısırır gibi yapıyorlar, bu da bir oyun!

Mommy - Ah ne kadar mutluyum. Astroloğum sabah konuşmamızda bu günün iyi geçeceğini söylemişti zaten.

[Mommy yatağa arkasını dönmüştür.]

Mommy - Yine öyle zayıf mı **Gorby**?

[Gorby ile Ronnie arasında birden inanılmaz bir çekişme yaşanır...]

Gorby - (Zorlanır, zorlar) Her ne kadar zayıflamış da ol-

112

salar, başkanımın güçleri ve kuvvetleri yerindeler First Lady'im.

Mommy - Bundan daha doğal ne olabilir **Gorby**? Tam yetmiş yıl vücut geliştirdi.

Ronnie - (Canhıraş) Mommy...

Mommy - Tamam canım, tamam, bitiyor. Giyinirsen seni atta götüreceğim. On yıldır insan içine çıktığın yok. Bu arada bana anne demenden de hiç

hoşlanmadığımı bilmelisin.

Ronnie - Mommmmmmm.

Mommy - Biraz daha sabret canım, bitiyor, az kaldı! Bayrak fabrikasını ziyarete ne dersin?

[Gorby Ronnie 'yi ayağa kaldırır.

Ronnie dizleri bükük halde öylece kalakalmıştır.]

Mommy - (Acılı) Amerika, "Seni yeniden ayakların üzerine bastıracağım," diyen efsanevi başkanın şu haline bak!

Gorby - Dikilmesini istiyorsanız çaresi var First Lady'im. (Bastonu uzatırken)

Dıgıdık dıgıdık hadi deh!

[Bastonu bacakları arasına alan Ronnie gerçekten de dikivermiştir.]

Mommy - Ah bu bir mucize Gorby! Uğuru cebinde mi?

Gorby - (Çıkarıp gösterirken) Şerif yıldızı... Her giysisine bir tane koymayı asla ihmal etmiyorum efendim.

[Ronnie küçük adımlarla Mommy'e yaklaşır. Gorby arkada tetiktedir.]

Gorby - Sanırım elinizi öpecek! **Ronnie** - (Öperken) Margret!

113

Mommy - Margret?

Gorby - Margret Theatcher demek istediler.

Mommy - (Bozular bir an) E n'apalım, annesi sanmasından iyidir.

[Ronnie, Gorby'yiyeni görmüşçesine heyecanla elini sıkar.]

Ronnie - Mr. Gorbaçov...

Mommy - (Heyecanla) Garboçov'u da hatırladı!

Gorby - Hiç unutmadılar ki First Lady'im.

Mommy - Doğru ya, hastalığının ikinci evresinde seni görür görmez Gorby demişti. O gün bu gündür de senden başkasını yanına yaklaştırmıyor.

Gorby - (Gururlu) Başkanımın takdirleri efendim.

[Ronnie ve Gorby gazetecilere poz veriyormuşçasına uzun uzun tokalaşırlar.]

Mommy - Bravo... Bravo! (Alkışlarken) Aldırmayayım diyorum ama Theatcher'la Gorbaçov'u hatırlayıp beni unutman hiç hoş değil. Siz **üçünüz** seksenlerde dünyayı yerinden oynatırken arkanızda kim vardı?

Gorby - Elbet, yıldızlar, astrologlarınız ve siz **First** Lady'im. Bu yüzden de seksenlerde Amerika'yı astrologlar mı yönetti sorusu hâlâ gündemde.

Mommy - Aferin Gorby, ismin ve rengin başkanı olduğu kadar beni de çok rahatlatıyor. Aklıma harika bir oyun geldi. Kimdir kim oynayacağız. (Çekinerek yaklaşır) Şimdi beni iyi dinle sevgili Ronnie. (İşaretlerle) Ben Margret Theatcher, Gorby, Mihail Gorbaçov, Ronnie kim peki?

[Ronnie bastonu hızla Mommy'e doğru sallar.

Gorby, Mommy' i güçlkle savunmuştur.]

114

Gorby - Affınıza sığınıp deneylerime dayanarak söylersem efendim, sayın başkanım bu oyundan hoşlanmadılar.

Mommy - Oynamak zorunda Gorby. Beni hatırlayama-yabilir ama kendisinin kim olduğunu bilmesi gerek, bildireceğim. Bu musibet hastalık bu yüzden hızla

ilerliyor.

Gorby - (*Bastonu alırken*) Sayın başkanım bakın bakın, kuş! Tedbirli olmamızda yarar var First Lady'im.

[*Ronnie bastonu alındığında dizlerini büküvermiştir.*] **Mommy** - Oturt onu bir yere Gorby. İtham oyunu başlıyor. **Gorby** - (*Koltuğa yöneltirken*) İtham?

Mommy - İtham mı dedim? Beni uyarmana izin veriyorum Gorby. Başkanın hastalığının ilk evresindeki gibi bazı sözcükleri ben de karıştırır oldum, farkındayım.

Gorby - (*Oturturken*) Siz başkanımdan biyolojik anlamda 11 yıl, mental olarak da otuz yıl daha gençsiniz efendim.

Mommy - Ah Gorby, doktorlarımızdan çok sana güvendiğimi söylemiş miydim? Ne kadar ışık varsa hepsini başkana yönlendir şimdi. Önce onun kendine olan güvenini tazelemeliyiz.

[*Gorby bütün ışıkları Ronnie' nin üzerine çevirmiştir. Ronnie gözleri kamaşsa da yüzünde geniş bir gülümsemeyle kalkıp, sağ eliyle selam vermeye başlar.*]

Mommy - (*Hayranlıkla*) Bastonsuz da dizlerini kırmıyor gördün mü bak! **Gorby** - Ne de olsa Hollywood kökenliler efendim..

115

Mommy - Bu yüzden de düşmanları başkanı oynayan aktör dediler. Hadi Ronald Reagan oyna canım, başkanı oyna. (*Özlemle*) Halkın doğrudan gözlerinin içine bakardın. Müthiş bir hatip! Hadi Ronnie yeniden, Amerikan rüyasına hitap et. Aylardır iki lafı bir araya getiremiyor. Konuşacak, konuşmak zorunda!

Ronnie - Şer... Şeytan... Amerika!

Mommy - Bravo... Tam üç kelime. (*Fark eder*) Ne dedi

ne dedi? **Gorby** - Şer, şeytan dediler efendim, umarım Amerika'yı kastetmiyorlar.

Ronnie - Kötülük İmparatorluğu... Amerika! **Mommy** - Yeniden üç kelime... Ne?

Gorby - Duymak istemezsiniz efendim. Kötülük İmparatorluğu Amerika!

Mommy - Kötülük İmparatorluğuyla Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğini kastetmez miydi?

Gorby - Benim de bilgilerim bu yönde First Lady'im.

[*Gorby yatağa yönelir, altından çıkardığı Amerikan bayrağını Ronnie'ye doğru dalgalandırır.*] **Gorby** - Bayraklarını görmeleri karışan kafalarına iyi gelebilir. ..

Ronnie - Bu kapıyı açın, bu duvarı yıkın!

Mommy - (*Parmaklarıyla sayarken*) Bu kapıyı açın, bu duvan... Altı sözcük. İyi de bunu Brandenburg kapısı önünde söylememiş miydi?

Gorby - Bana hitaben yani Mihail Garboçov'a demek istemiştım.

116

Mommy - Şimdi neden bayrağımıza bakarak söylüyor peki?

Ronnie - Onlar günah içinde yaşıyor, günah içinde ölsünler.

[*Ronnie konuşurken Mommy heyecanla saymıştır.*]

Mommy - Dokuz... Ama bu kadarı fazla. Duyan da bizi kastettiğini sanacak.

Gorby - Bu demeçlerini AIDS'li eşcinseller için vermişlerdi oysa..

Ronnie - Amerikalı liderler her türlü suçu işleyebilen insanlardır.

Mommy - Artık saymayacağım, Rus liderler demeliydi, münasebetsiz! Işıkları eski

haline getirebilirsin Gorby. Biraz düşünmeye ihtiyacım var.

[Işıklar normale dönünce Ronnie kendini koltuğa bırakır.]

Gorby - Yine de mucize sayılır First Lady'im, adres değişikliğiyle de olsa ünlü demeçlerini bir bir hatırladılar.

Mommy - Ne diyorsun sen Gorby? Dünyayı komünizm belasından kurtaran bir adamın beyninin çöplük haline gelmesine katlanamam. Bunu bana ve Amerika'ya nasıl yapabilir ödeteceğim. Hiçbir şey anlamıyormuşçasına yüzüme bakmaktan vazgeç Ronald Reagan! Başarılarını bir bir yüzüne vuracağım, bundan kaçamazsın!

[Mommy bir aşağı bir yukarı gezinirken sanki bir savcı edasındadır.]

Mommy - Sen, Ronald Reagan, 6 Şubat 1911'de İrlanda kökenli katolik ve yoksul bir ailenin ikinci oğlu

117

olarak, alkolik ayakkabı satıcısı John ile ev kadını Nellie'den doğduğun halde Eureka Kole-ji'ni bitirdin. Ekonomi okudun. Yüzme ve futbolda çeşitli derecelerin var. Bir süre spor spikeri olarak çalıştıktan sonra 1937'de Holywood'a gittin. Her ne kadar ikinci sınıf filmlerde rol aldığın söyleniyorsa da 54 afişte ismin görüldü.

[Gorby yatağın altından çıkardığı film afişlerini kimi yerlere asar.]

Mommy - Aferin Gorby, görsel olarak kavraması daha mümkün. *(Gezinirken)* Sen Ronald Reagan, beş yıl Sahne Aktörleri Birliği Başkanlığı yaptın. General Electric firmasının sözcüsüyün.

[Gorby General Electric amblemini asar.]

Mommy - Asıl önemlisi çok sayıda sanatçı arkadaşımız hakkında komünizm suçlamasıyla açılan soruşturmada Amerikan Aleyhtarları Etkinlikleri Araştırma Komisyonu'yla işbirliği içindeydin. Bu yüzden de adın Büyük Muhbir'e çıkmıştı.

Gorby - Muhbir?

Mommy - Büyük Muhbir'e çıkmıştı demek istedim. Çingirak, trenlerde hani tehlike kolu...

İngilizcesi çok daha görkemli. Great Communi-cator.

[Ronnie elleriyle yüzünü kapamıştır.]

Mommy - Hayır Ronnie, birçok arkadaşımızı ihbarlarıyla komünizm belasından kurtardın, tevazua hiç gerek yok, kendinle gurur duymalısın... Tabii

kurtaramadıklarımız da oldu, maalesef hâlâ komünizmde ısrar ediyorlar. Bizse yolumuza devam ediyoruz. *(Gezinerek)* Sen, Ronald Reagan,

118

Jane Wyman'la evliliğini geçiyorum zaten topu topu dokuz yıl sürdü. Gerçek aşkı benimle tanıdın. Her ne kadar seni Demokrat Parti'den koparıp Cumhuriyetçi Parti'ye geçirttiğim söylene de, astroloji uzmanlarınca okeylenmiş bir transferdi bu. California Valisi seçilmende ise iş adamlarının desteği unutulmamalı. *[Ronnie gergin bir halde yetişkin bezini çıkarmaya çalışır.]* **Mommy**

- Ne oluyor Gorby?

Gorby - *(Endişeli)* Affınıza ve deneylerime sığınarak söyleyecek olursam, başkanım son derece agre-sifler, yetişkin bezini çıkarıp atmak isteyişleri pek hayra alamet değil.

Mommy - Ne yapıp edip onu dinler pozisyona getir Gorby, kendi öz geçmişinden asla kaçamaz!

[Gorby cebinden çıkardığı plastik bir kelepçeyi Ronnie 'nin ellerine geçirir.]

Gorby - Dinleme pozisyonuna geçmiş bulunuyoruz savcım, pardon dilim sürçtü, First Lady'im.

Yani siz böyle dolaşarak... Ben de bu arada mahkemenize yeni deliller sunayım.

Mommy -Mahkeme mi?

Gorby - *(Yatağın altından malzemeleri alırken)* Yine dilim sürçtü efendim.

Mommy - Bu saçmalıklarını yorgunluğuna veriyorum Gorby, tabii senin işin de hiç kolay değil. *(Gezinerek)* Sen Ronald Reagan, Cumhuriyetçi Parti'den başkan adaylığını ön seçimlerde Richard Nixon karşısında yitirmiş de olsan, 1980 seçim-

119 lerinin rakipsiz adayydın. Jimmy Carter karşısında oyların % 51 'ini aldın.

[Ronnie anlamsız sesler çıkarır.]

Mommy - Birden hatırladı ve sevindi öyle değil mi Gorby? Mahkemenin işe yarayacağından emindim.

Gorby - Siz de mahkeme dediniz First Lady'im.

Mommy - Mahkeme mi dedim? Olabilir, bir insanın kendi başarılarını inkar edişi de önemli bir suç sayılır, öyle değil mi? *(Gezinerek)* Sen Ronald Reagan, Ocak 1981'de ülkede Ulusal Yenilenme döneminin başladığını ilan ettin ve hemen ardından da İktisadi İyileştirme Programı adı altında izleyeceğin politikaları açıkladın.

[Gorby, yatağın altından çıkardığı sloganları Ronnie 'nin görebileceği biçimde asar.]

Gorby - Hemen ağustos ayında da Ulusal Havacılık İdaresine karşı greve giden 11 binden fazla hava trafik kontrolörünü işten çıkardılar.

Mommy - Aferin Gorby, ben unutmuştum. *(Gezinerek)* Sen Ronald Reagan, gerçi bütçede kendinden önceki otuz dokuz başkanın uygulamaları toplamından daha büyük bir delik açtığın söylene de, Amerika seni yine de çok sevdi. Aslında bütün dünya... 1982'de İngiltere'nin Arjantin'le yaptığı 74 gün savaşında Margaret Thatcher'a destek verdin.

Gorby - 83'te Karaip adalarındaki solcu darbeden sonra bu ülkeyi istila edişleri de unutulmamalı First Lady'im.

Mommy - Aferin Gorby! Hiçbir başarısını atlayamayız.

120

(Gezinirken) Sen Ronald Reagan, İran'a silah satıp parasını Nikaragua'daki karşı devrim yanlılarına verdin. Gerçi bu skandal... **Gorby** - Skandal dediniz efendim.

Mommy - Uyarılarına teşekkürler Gorby, bilmem neden, zaman zaman düşmanlarımızın sözcüklerini kullanmadan edemiyorum? *(Gezinirken)* Sen Ronald Reagan, bu icraatların hükümetten epey kelle götürmüştü ama sen yine yırttın. Biraz banal olsa da Teflon Başkan lakabı sana yaraştı.

Gorby - Üzerlerine hiçbir şey yapışmayan yani...

Mommy - Tabii yapışmayacak Gorby, şimdiki haline ne bakıyorsun, o bir kova burcu, Uranüs yönlendiriyor, başarıların adamı... *(Gezinerek)* Sen Ronald Reagan, 1986'da bir diskoteğe yapılan bombalı saldırıda iki Amerikan askeri ve bir Türk kadının ölümünden sonra Libya'nın Trablus ve Bingazi şehirlerini bombaladın.

[Gorby yatağın altından çıkardığı Silahlı Kuvvetler forsunu asar.]

Mommy - Silahlı Kuvvetlerle tam bir uyum içindeydin, evet! Seni asıl efsanevi başkan yaparsa, 1940 tarihli bir filmde alıntı, Yıldızlar Savaşı adındaki Füze Savunma Sisteminin...

[Ronnie tuhaf sesler çıkarmayı arttırmıştır. Gorby Yıldız Savaşları afişini asar.]

Mommy - Yıldız Savaşları tam bir şantajdı Ronald Reagan.

Gorby - Şantaj dediniz efendim.

Mommy - Tam bir blöftü dememde bir sakınca yok

121

sanırım. Bu blöfü bütün dünya ve özellikle Mi-hail Gorbaçov gördü Ronald Reagan ve tam beş hamlede, beş zirve de diyebiliriz Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin işini bitirdin.

[Gorby, Persing-2 füzesinin fotoğrafını asmıştır.] **Mommy** - Tek kutuplu dünya, senin eserin. Ne kadar

övünsen az.

[Ronnie koltukta korkuyla büzülmüştür.] **Mommy** - Bir yeri ağrıyıyor ya Gorby?

Gorby - Ah First Lady'im, bunu size açıklayabilmem çok zor.

Mommy - İzin veriyorum açıklayabilirsin. **Gorby** - Bilmem ki efendim... yani...

Mommy - Emrediyorum, hadi!

Gorby - Affınıza ve deneylerime sığınarak söylersem, başkanım yüzüne karşı vurduğunuz tüm başarıları karşın, Bonzo olduklarını iddia ediyorlar.

Mommy - Bonzo öyle mi? Şu birlikte film çevirdikleri şempanze?

[Ronnie ayağa fırlamıştır.]

Kıvrık dilleriyle şempanze gibi zıplar.]

Gorby - Maalesef First Lady'im.

Mommy - Ah yazıklar olsun sana Ronald Reagan! Onca emeğime yazık... Onu daha fazla böyle göre-mem. Işıklar Gorby. Işıkları yak!

[Işıklar üzerine çevrildiğinde Ronnie yardım umarcasına onlara bakar. Yüzünde derin bir kaygı vardır.]

Mommy - Ah zavallı! Ellerini çözebilirsin Gorby, onu gerçekten yargıladık sanabilir.

122

[Gorby, Ronnie 'nin kelepçelerini çıkarır.]

Ronnie - Umarım siz de cumhuriyetçisinizdir!

Mommy - *(Duygulanmış)* Ah canım! İktidarının 69. gününde suikasta uğradığında kendisini ameliyata alan doktorlara böyle seslenmişti.

Gorby - Kurşun, başkanımın kalbini 3-5 santimle ıskaladı, Suikastçı Hinckley, gerçekten de, delinin teki olmalı efendim, Jodie Foster'i etkilemek için yapmış!

Mommy - *(Şefkatle yaklaşırken)* Hiç merak etme canım, hem ben hem Gorby cumhuriyetçiyiz. *(Çekinerek saçlarını okşar)* Baba oğul Bush da öyle... Baba Bush her fırsatta senden esinlendiğini söylerdi. Oğul Bush ise babasını hiç aratmıyor. Keşke o kırmızı gün yerine, yemin töreni sonrası gittiğimiz o şahane balolardaki dansımızı ha-tırlasaydın. Müzik Gorby! Bu kötü anıları başkanın beyninden silip atalım.

Gorby - First Lady'im Frank Sinatra'yı tercih edeceklerdir.

Mommy - Bazı şeyleri hatırlamaya başladığına göre başkanın yine Frankie ile

fingirdediğimi sanabilir. Oysa onun da çoktan kemikleri bile kalmadı.

Gorby - Sağlıklı günlerinde Beyaz Saray'a sıkça girip çıktıkları için herkes öyle sandı First Lady'im, ama biz yine de Strauss çalalım.

[Johann Strauss' un Mavi Tuna valsı duyulur. Mommy korka korka Ronnie yi dansa çekeler.]

Mommy - Unutmak mümkün mü? Ülkemizin en zengin yirmi evi bizim onurumuza dolup taşmıştı. Biz

123

seninle bir balodan ötekine koşuyorduk.. Konserler.. Havai fişekler...

[Ronnie büyük bir ustalıkla Mommy'i kolları arasında döndürür.]

Mommy - Ronnie Ronnie nasıl da özlemişim seni! Harika, tıpkı eski günlerdeki gibi, başım dönüyor!

[Gorby hayranlıkla izlemektedir onları.]

Gorby - Büyüklerimden çok dinledim efendim. Bizimkiler o gün tanrıların yer yüzüne indiğini söylerler. Aynı zamanda da Washington tarihinde görülmemiş kadar hırsızlık vakası olmuş. Balo ve konserlerde ladylerin çoğu kolyelerini çaldırmışlar.

[Ronnie birden boğazına yapışır Mommy'nin.] **Mommy** - İmdat!

[Gorby hızla atılıp Mommy'i Ronnie'nin kollarından kurtarır.]

Gorby - Hayır hayır başkanım, kuş!

Mommy - (Güçlkle nefes alırken) Yatır şunu Gorby. Bir servet düşmanı gibi davranıyor, hasta da olsa, anlaşılır gibi değil.

[Gorby, Ronnie 'yi yatağa yöneltir.]

Gorby - (Üzerine bayrağı örterken) Bonzo için uyku zamanı, hadi bakalım.

Mommy - (Eli boğazında, yenik) Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Bari cenaze töreni protokolünde biraz mesafe alalım.

[Gorby yatağın altından çıkardığı cenaze protokolü kitapçığıyla yaklaşır.]

Ronnie yatakta kıpırtısızdır.]

124

Mommy - (Üzüntüyle izlerken) Ellerini de hâlâ kelepçe-liymiş gibi tutuyor, şaşkın! (Otururken) Ah Ronnie her şeye karşın eklemeler ve çıkartmaları artık tek başıma gerçekleştireceğim için öyle üzgünüm ki...

Gorby - Yine en baştan mı okuyacağız First Lady'im.

Mommy - Aklını mı kaçırdın Gorby, tam üç yüz sayfa... O kadar vaktimiz olduğunu sanmıyorum. Ben anahtar sözcükleri söyleyeceğim sen de fihristten bulacaksın hepsi bu.

Gorby - Baş üstüne efendim. **Mommy** - Rotunda.

Gorby - Rotunda... Rotunda.... Sayfa seksen üç. (Okur) Cenaze Bell Air'deki evimizden alındıktan sonra Washington'a getirilip ABD Kongresi'nde Rotunda bölümünde katafalka konacak.

Mommy - Ziyaret.

Gorby - Ziyaret, ziyaret... Sayfa 222. (Okur) Aziz naaş-larını en az on bin kişi ziyaret edecek.

Mommy - Çok mütevazı davranmışız. Sen iyisi mi ziyaretçi sayısını yüz bine çıkar Gorby!

Gorby - *(Ekler)* Baş üstüne efendim.

Mommy - Protestan episkopal rahip John Danfort.

Gorby - Danfort Danfort.... Sayfa 108 First Lady'im. Cenaze törenini Protestan episkopal rahip John Danfort yönetecek. Katolik, Rum, Ortadoks ve Museviler de dua edecekler şeklinde bir eki var.

Mommy - Sen ne olur ne olmaz, Müslümanları da ekle Gorby. Tepkilerini çekersek cenazeyi sabote edebilirler.

125

Gorby - *(Ekler)* Müslümanlar...

Mommy - Güneş.

Gorby - Sonlarda olacaktı. 275. *(Okur)* Aziz naaşları tam güneş batarken toprağa verilecek O arada orkestra da Amazing Grace - Şaşırtıcı Lütuf u çalıyor. *(Burnunu çekeler)* Çok etkileyici.

Mommy - Bayraklar.

Gorby - Beyaz Saray ve resmi binalarda bayraklar otuz gün yarıya indirilecek.

Mommy - On dolar. **Artık** sayfa numarası vermeyebilirsin Gorby. **Yeter** ki bul.

Gorby - Baş üstüne efendim. *(Aranır)* On dolarlık banknotlar üzerinde resmi bulunacak.

Mommy - Rushmore Dağı...

Gorby - Rushmore Dağı'nda yüzleri kazılı dört başkanın yanına yüzü eklenecek.

Ronnie - Momm ... Mom.. Mommy.

Mommy - Endişelenmen için hiçbir neden yok Ronnie, elbet gerdirdiğimiz yüzün model olarak alınacak. Atsız Araba.

Gorby - Cenazeyi atsız **bir** araba taşıyacak, 1918'den kalma bir cephane taşıyıcısı. Hemen ardında da **binicisiz** bir at.

Mommy - Atsız bir araba ve binicisiz at, ülkemiz Büyük Amerika'nın yaratıcı dehasını temsil ediyor. Binici Çizmeleri. Ah, Binici Çizmeleri gözümüzün önünde **olmalı** Gorby, sürücüsüz atın üzerinden sarkacak.

[Gorby yatağın altından çıkardığı binici çizmelerini, heykelmişçesine bir yükseltinin üzerine kor.]

126

Mommy - Çizmelerin topuklarının ne tarafa bakacağına dair hiçbir fikrim yok. Astroloğumla konuşmam gerek. Ardından söyleneceklere geçebiliriz artık Gorby, vaktimiz iyice daralıyor. Oğul Bush.

Gorby - *(Bulup okur)* "ABD için hüznü bir gün. Büyük bir Amerika'nın hayatı sona erdi" dedikten sonra şöyle ekleyecekler. "Bize ABD'nin her zaman en iyiyi yapacağını öğretti. Onun gösterdiği yolda ilerlemeye devam edeceğiz."

Mommy - Margaret Teatcher.

Gorby - "Ronald Reagan kelimeleri bizim için savaştırır-dı. Hürriyetine kavuşturduğu insanlarca daima hatırlanacak."

Mommy - Mihail Garboçov.

Gorby - Sizi en yakın dostunuz olarak teselli ettikten sonra, "Hiç doğmaması gereken biri öldü."

Mommy - *(Dehşetle)* Reagan ile diyaloglarımızın nihayetinde soğuk savaşa son veren bir süreç başlatıldı, diyecekti hani?

Gorby - Kötülüklerini mezara götürmese baril! **Mommy** - Neler oluyor Gorby?

Gorby - Küba'nın demeci efendim. Protokole nasıl girmiş olabilir?

Mommy - Çabuk güvenliği çağır! Yatak odalarımıza kadar sızdılar. Ya da dur çağırma. Bizi başkanınla bir süreliğine yalnız bırak.

Gorby - Bilmem ki efendim, uygun olur mu?

Mommy - Sana emrediyorum!

Gorby - (Çıkarken) Hemen şuracıktayım.

127

Mommy - (Yatağa yönelirken) Ölme oyununa hazır mısın Ronnie'cik? Artık anlıyorum ki en münasibi bu! (Yatağın yanına ilişirken, üzgün) Epeydir ziyaretler tavsadı, çocuklarımız bile uğramıyor artık. Sanki bu dünyada yalnızca sen ve ben kaldık. Bir de Gorby tabii ama, aslında artık ona pek güvenmiyorum. (Fısıltılı) Hakkımızda gereğinden fazla bilgi biriktirmiş. Küba'nın demecinin protokolümüze sızmasında onun parmağı olabilir. Önce astroloğumla sonra da gizli servisle konuşmam gerek. (Normal) On yıl önce ömrümün gün dönümüne bir yolculuğa çıkıyorum, demiştin, umarım Nancy'e çok yük olmam... Bana hiçbir zaman yük olmadın ama, korkuyorum, cenazemiz ortada kalabilir. Oğul Bush'un senden esinlendiği politikaları bütün dünyada protestolara yol açıyor. NATO ve küreselleşme karşıtları giderek arttı. Irak yenilgisi Vietnam'ı aratacak. Ya böyle işte! Sana 11 Ey-lül'ü de defalarca anlattığım halde anlamazdan geldin. Boşuna konuşuyorum bunu da anlamayacaksın. Belki de Bonzo için artık ölme zamanı...

[Mommy bayrağı Ronnie'nin boğazına dek örter.]

Mommy - Sen anne sözü dinlersin Ronnie'cik. Annen istediği için aktör olmuştun unuttun mu? Hadi öl, öl artık canım. Her şeyi unuttun, bari ölmeyi unutma! Öl hadi...

[Ronnie kıpırdanır.]

Mommy - Anneciğinle vedalaşmak mı istiyorsun?

Ronnie - Geri...

Mommy - Geri?

128

Ronnie - Kalan yanımdır... **Mommy** - Kalan yanımdır? **Ronnie** - Nerde?

Mommy - Ah Kings Row filminden... Savaş kahramanı benim. Ölmeye hazırsın demek..

[Mommy, Ronnie'nin alnından öptükten sonra bayrağı onun başına çeker.]

Mommy - Tanrı Amerika'yı korusun!

[Mommy bitkin bir vaziyette kapıya yönelin]

Mommy - Cenazeden hemen sonra ben de kök hücre konusundaki çalışmalarına yoğunlaşmalıyım. Yoksa bütün dünya liderlerinin sonu senden beter olacak.

[Mommy çıkmıştır. Dışarıdan sesi duyulur.]

Mommy - Beyaz Saray'a ve çocuklara haber verebilirsin Gorby. Ralf Emerson'un bu sözünü ne çok severdi. "Tarih yoktur, yalnızca yaşam öyküleri vardır." Bitti.

14-28 Haziran 2004 Ayaspaşa

www.iskenderiyekutuphanesi.com

YAR YAYINLARI BİLİMSEL DİZİ

- BAŞMUSAHİP SOKAĞI ANILARI-Bülent Habora
- ŞOFÖR İDRİS -Hikmet Akgül
- Türkiye Solunun HAPİSHANE TARİHİ-Şaban Öztürk
- ORTADOĞU-Vadedilmiş Topraklar-Suat Parlar
- ORTADOĞU'DA YENİ DÜNYA DÜZENİ-Suat Parlar
- ÖLÜMÜN UFKUNDAKİ ZAFER-Yasemin Okuyucu

- BİR DİRENİŞ ODAĞI METRİS (Metris Tarihi) - *Sinan Kukul*
- TÜRKİYE PROLETARYASI-A *Şnurov*
- LEİPZİG DURUŞMASI-E. *Ficher*
- DEVRİM İÇİN SAVAŞMAYANA KOMÜNİST DENMEZ -*Fidel Castro*
- KOLOMBİYA HALK GERİLLASI-Zacobo *Arenas*
- **PARTİZAN SAVAŞI**-*Marx-Engels/Lenin-Stalin*
- BÖLÜNME ÜZERİNE- *V. İ. Lenin*
- PROLETARYA KÜLTÜRÜ- *V. İ. Lenin*
- PARTİLEŞME SÜRECİ- *V. İ. Lenin*
- MARKSİZM-LENİNİZMİN İLKELERİ - *Kuusinen*
- 1. *Diyalektik ve Tarihi Materyalizm*
- 2. *Kapitalizmin Ekonomi Politiği*
- 3. *Uluslararası Komünist Hareketin Teori ve Taktiği*
- 4. *Sosyalizm ve Komünizmin Teorisi*
- FELSEFENİN İLKELERİ-V. *Afanasiev*
- TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİ-CEPHESİ
- YAR YAYINLARI CHEDİZİSİ**
- ASKERİ YAZILAR-Che *Guevara*
- SAVAŞ ANILARI-Che *Guevara* •BOLİVYA GÜNLÜĞÜ-Che *Guevara*
- POLİTİK YAZILAR-Che *Guevara*
- SOSYALİZM VE İNSAN-Che *Guevara*
- SAVAŞÇIYA PRATİK ÖNERİLER-Che *Guevara*
- SOSYALİZMİN KURULUŞUNA *DOĞRU*-*Guevara*
- EKONOMİK YAZILAR-Che *Guevara*
- YAŞAMÖYKÜSÜ/RÖPORTAJLAR/MEKTUPLAR
-*Ernesto Che Guevara*
- ŞİİRLER-Che *Guevara*
- CIA, CHE'YE KARŞI-A. *Çpull-F. Gonzalez*
- YAR YAYINLARI ROMAN DİZİSİ**
- JIMMIE HIGGINS - *Upton Sinclair* •YAŞADIM DİYEBİLMEK İÇİN -*Mitka Gribçeva*
- SAMUR KÜRK - *Bilgesu Erenus*
- ÇAĞRI - *Bilgesu Erenus*
- İDAM MAHKUMUNUN SON GÜNÜ-VictorHugo *ANA-Maksim Gorki*
- KORKAK TİTRER CESUR SAVAŞIR -*Oğlumun Hikayesi-Tsano Çonos*
- **SAKİNDİ ORANIN ŞAFAKLARI**-*Boris Lvoviç Vasilyev* •İSYAN-B. *Traven*
- PARTİZAN-Georgi *Karaslavov*
- PARTİZANLAR ÖLMEZ-Grigor *Stoiçkov*
- ÖZGÜRLÜK SAVAŞINDA DÜŞENLER ÖLMEZ — *Veselin Andreev*
- **1941-1944 SİLAHLI MÜCADELESİ**-*Nikifor Gorenski*
- SICAK KARLAR-Yuri *Bondarev*
- KIYI-Yuri *Bondarev*
- SORUŞTURMA-Peter *Weiss*
- PARTİZANIN KIZI-*Emil Koralov*
- DARAĞACINDA RÖPORTAJ-JULIUS *Fuçik*
- HAVANA DURUŞMASI-*Enzensberger*
- KURDU ÖLDÜRMEK İÇİN-*Julio Travieso*
- BAŞ EĞMEYENLER-Boris *Gorbatov*
- BATAKLIK-*Paustovski*

- DARAĞACI - *Vasil Bıkov*
 - PARTİ SIRRI-Marko *Marçevski*
 - SENİ HALK ADINA ÖLÜME MAHKUM EDİYORUM -*Mitka Gribçeva*
 - VE ÇELİK BÖYLE SERTLEŞTİ I-N. *Ostrovski*
 - VE ÇELİK BÖYLE SERTLEŞTİ II-N. *Ostrovski*
 - YARIN BİZİMDİR YOLDAŞLAR-Manuel *Tiago*
 - DEMİR TUFANI- *A.Serafimoviç*
 - NASIL YAPMALI I-N. *G. Çernişevski*
 - NASIL YAPMALI II-N. *G. Çernişevski*
 - SABIRSIZLIK ZAMANI I-Yuri *Trifonov*
 - SABIRSIZLIK ZAMANI II-Yuri *Trifonov*
 - YEDİ ASILMIŞLARIN HİKAYESİ-L. *Andreyev*
- İDİL İLKGENÇLİK DİZİSİ:**
- MİŞKO-*Tansu Bele*
 - KÜÇÜK KARINCANIN YİĞİTLİĞİ-Yılmaz *Elmas*
 - ÜÇ KEDİ YAVRUSU-A. *Çehov*

SAMUR KÜRK

UZAYAN YOLCULUK

bilgesu erenus

www.iskenderiyekutuphanesi.com